

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ -- БЕОГРАД

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ (Пошт. фак 702);
Претседник Савеза Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира бр. 25.

Уређује Уређивачки одбор.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић. Војводе Драгомира бр. 25.

Лист излази око половине сваког месеца.

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на Пошт. фах. бр. 702, Београд, а новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 102-95603291. — Канцеларија Савеза Београд, Маршала Тита бр. 28.

Све рукописе, наруџбе, рекламације, претплату и све што се односи на лист слати на адресу: Александар Ј. Петровић, Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

За наредни број листа рукописе треба слати најдаље до 30 маја

С А Д Р Ж А Н И Е:

		Страна
1)	Драг. Раичевић: НАШИ НАРОДИ ПРОСЛАВЉАЈУ ДРУГА ТИТА — — — — —	58. РОЂЕНДАН — — — — — 137
2)	Ал. Ј. Петровић: ЕВЖЕН ДЕРОКО — — — — —	— — — — — 139
3)	Бор. Ст. Мрђа: СВЕТСКИ ПОШТАНСКИ САВЕЗ — — — — —	— — — — — 143
4)	С. Остојић: О СРПСКИМ МАРКАМА ЗА НОВИНЕ — — — — —	— — — — — 145
5)	Ал. Ј. Петровић: УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ — РАСТАВЉАЊЕ МАРАКА	— — — — — 150
6)	Бран. Новаковић: НАШЕ ЦЕЛИНЕ — МАСОВНЕ КОВЕРТЕ — — — — —	— — — — — 154
7)	Тих. Деља: »SILOMBRA 1950« — — — — —	— — — — — 156
8)	КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ — — — — —	— — — — — 158
9)	НАШЕ МАРКЕ — — — — —	— — — — — 159
10)	НАШЕ ЦЕЛИНЕ — — — — —	— — — — — 162
11)	НАШИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	— — — — — 164
12)	НОВЕ МАРКЕ — — — — —	— — — — — 165
13)	Драг. Џонић: ПОПУЛАРИСАЊЕ ФИЛАТЕЛИЈЕ — — — — —	— — — — — 169
14)	ОМЛАДИНСКА СТРАНА — — — — —	— — — — — 169
15)	ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ — — — — —	— — — — — 170
16)	ИЗ ПОДРУЖНИЦА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ — — — — —	— — — — — 171
17)	ИЗ Н. Р. ХРВАТСКЕ — — — — —	— — — — — 174
18)	ИЗ Н. Р. МАКЕДОНИЈЕ — — — — —	— — — — — 175
19)	ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА — — — — —	— — — — — 176
20)	БРОЈНО СТАЊЕ — — — — —	— — — — — 176
21)	РАЗМЕНА ПОШТАНСКИХ МАРАКА СА ИНОСТРАНСТВОМ — — — — —	
22)	ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА НАШИМ ЧИТАОЦИМА — — — — —	

ЦЕНА ОВОГ БРОЈА ДИНАРА 15.—

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ
БЕОГРАД

ДРАГ. РАИЧЕВИЋ

Наши народи прослављају 58 рођендан друга Тита

25 маја 1950 године наши народи прослављају 58. рођендан друга Тита, генијалног вође и учитеља наше Партије и наших народа, човека под чијим је руководством победила велика Народна револуција.

Рођендан друга Тита прослављају народи Југославије и великим радним победама, победама у изградњи наше соција-

година које смо преживели везани са његовим именом, пред нас искрсава наша тешка прошлост, наша величанствена борба и победа, наша светла и срећна сутрашњица.

Са Титом је отпочела нова епоха у историји наших народа, величанствена епоха коначне борбе за остварење вековних тежњи радних људи за слободом и

листичке домовине, победама у извршавању Петогодишњег плана, чији је идејни творац и иницијатор друг Тито.

Прослављајући 58. рођендан друга Тита пред нама се ниже низ минулих

срећним животом. Под руководством Тита победила је наша велика Народна револуција: — радничка класа на челу радних маса наше земље узела је власт у своје руке, остварено је за увек братство и је-

динство народа Југославије. Под руководством Тита ми данас постижемо свакодневне, нове победе у изградњи социјализма код нас.

Са Титом на челу славне Ком. Партије ми у тим тешким и великим борбама нисмо знали и не знамо за неуспехе и поразе. Борити се под руководством Тита, значи победити.

Живот Тита, то је тешка али славна историја Ком. Партије; долазак Тита на чело Партије, то је најважнији и најсудбоноснији датум у историји Партије. Долазак Тита на чело Партије означава почетак одлучне и непомирљиве борбе са цепачима јединства Партије — колебљивцима, фракционашима, туђим и непријатељским елементима, који су годинама разједали њено јединство и кочили њен развитак. Ново руководство Партије на челу са другом Титом умело је да очува јединство Партије, да искује нови лик револуционара, који и у најтежим часовима носи заставу Партије.

У ослободилачком рату против окупатора и домаћих издајника друг Тито је генијални руководилац победоносне Народне револуције. У 1941 години, најтежој години по судбину народа наше земље, када су фашистичке хорде шетале по Европи, када је над нашом земљом лебдела опасност од истребљења наших народа, када се на границе Совјетског Савеза сручила фашистичка неман, — једина у тада поробљеној Европи стајала је спремна за одлучне битке наша Партија на челу са другом Титом, јединствена, организационо учвршћена, прекаљена у тешкој илегалној борби и спремна на највеће жртве. То је била једина партија у Европи која је одмах ставила у службу народа све своје искуство, све своје опробане кадрове. То је једина партија у Европи, која је смело ушла у највећа искушења, верујући у снаге Партије, у снаге народних маса, верујући у победу праведне ствари — уништење фашизма.

У ослободилачком рату под руководством Ком. Партије на челу са другом Титом наши народи извршили су велику Народну револуцију; свргнута је буржоазија; власт прелази у руке радничке класе, која стоји на челу радних маса. Створена је нова социјалистичка држава, која на челу са Партијом и Титом води трудбенике наше земље у све нове и нове победе у изградњи социјализма код нас. То је биланс натчовечанске борбе наших народа, који су у тој борби дали небројене жртве.

Друг Тито је творац наше социјалистичке државе, братске заједнице слободних и потпуно равноправних народа нове

Југославије. Друг Тито је иницијатор Петогодишњег плана, чије остварење удара снажне темеље новом животу, темеље социјализма у Југославији, и који речи-тије од свега говори о правилности линије Ком. Партије и њеног Централног Комитета на челу са другом Титом, а против свих клевета и лажи Информбиро-а.

*

Његов лик ми, филателисти, пратимо и кроз поштанску марку, почев од прве издате поштанске марке са његовим ликом године 1945, па до овогодишње првомајске марке.

Прва марка са ликом друга Тита издата је као прво редовно издање марака у 4 вредности 1945 године, а после неколико месеци друго издање са истим цртежом, у Д. Ф. Ј. динарима, у 8 вредности. Даље, у истој години, као саставни део серије са мотивима из партизанских борби, изашле су и две вредности марака са ликом друга Тита, које су и данас у течају. Крајем 1949 а почетком 1950 године у промењеној боји издато је ових марака са претиском новог назива државе, које су и данас у течају.

За прославу 1 маја 1950 године издата је нова емисија марака са ликом друга Тита, једна од најуспелијих марака, које су изашле у новој Југославији, у четири вредности.

Укупно је до данас штампано 20 вредности марака са ликом друга Тита у десетине милиона примерака.

Наше дописне карте од 1945 године, па надаље носе лик друга Тита са разним цртежима, а и наше масовне коверте су са лепо израђеним сликама његовим.

Тако је и наша марка широм целог света пронела лик великог вође и учитеља наших народа друга Тита, — на радост и задовољство свих филателиста.

Рођендан друга Тита нека буде празник ведре будућности наших народа, нека буде завет да ћемо у чврстом народном јединству извршити задатке Петогодишњег плана на путу изградње социјализма у нашој домовини и нека то буде израз наше захвалности и љубави, наших срдечних жеља према другом Титу који води и својим хероизмом надахњује нашу Партију и наше народе.

То нека буде одговор свим онима који покушавају ослабити наше јединство и умањити нашу веру и пожртвованост у социјалистичку изградњу наше земље.

Са Титом на челу славне Партије ми идемо смело ка новим победама рушећи све препреке и савлађујући све тешкоће

на путу наше социјалистичке изградње. И са сваком новом победом све ће моћнија и величанственија бити наша социјалистичка домовина, све ће више и даље светлети име нашег великог Тита.

*

Слика тога великог човека и вође народа у Југославији сваког дана нам је пред очима. Његов лик на поштанским вредносницама иде од руке до руке, по најзабаченијим колибама, по селима и по градовима, по целој свету.

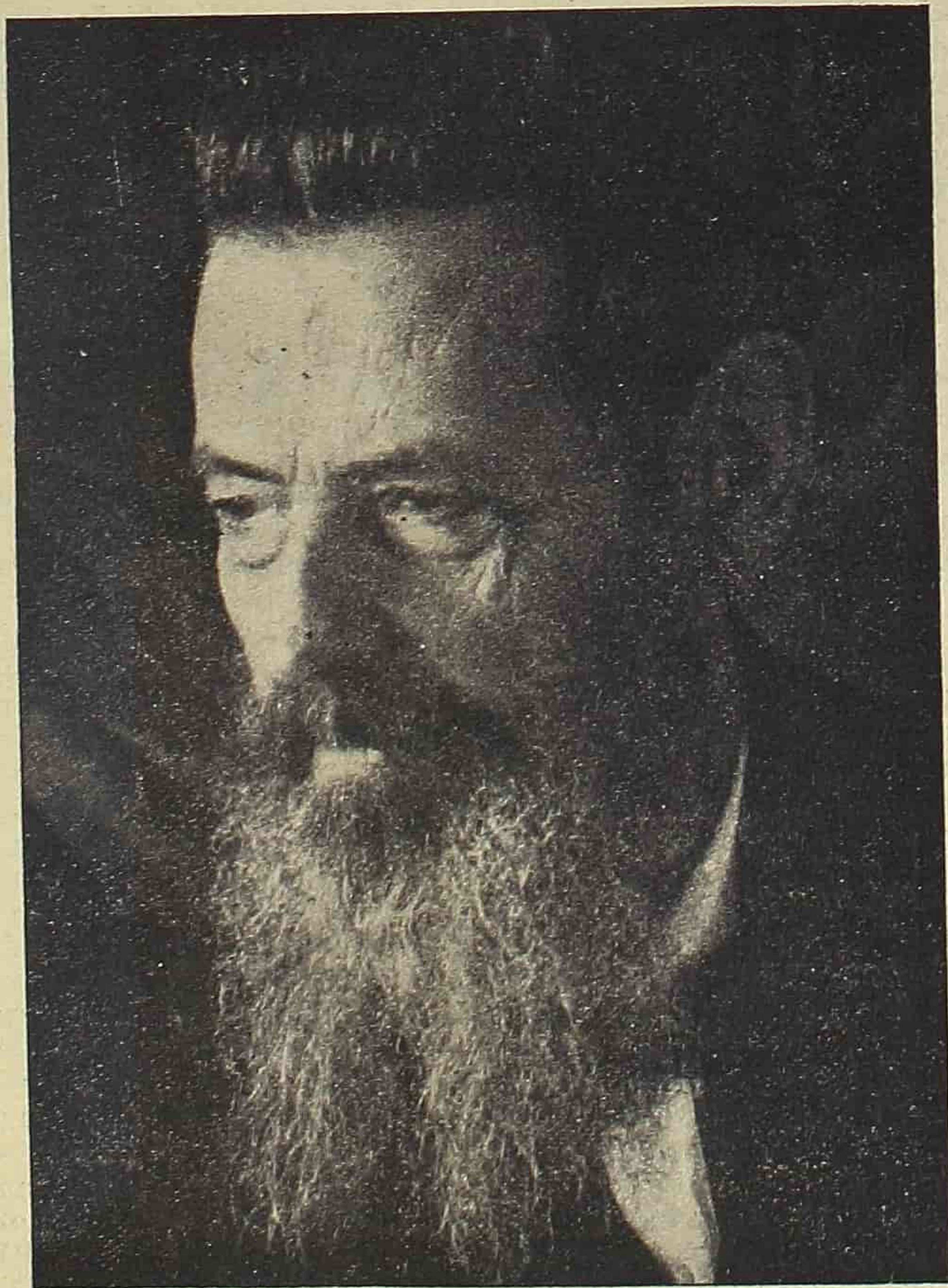
АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ

ЕВЖЕН ДЕРОКО

(19-VIII-1860—18-V-1944)

На дан 18. маја 1944. г. завршио је живот наш највећи филателиста, Евжен Дероко. Његов рад на филателији и нарочито на филателистичкој књижевности

име тако је чврсто везано за нашу филателију, да се о њој не може говорити, а да се не почне са њим, а никакав се закључак о српским маркама неће моћи

толико је значајан и обиман, да ће се он дуго и дуго помињати са великим поштовањем у круговима филателиста; његово

стварати без позива на њега. Ради његовог солидног рада баш на проучавању српских марака не само код нас, него и

у целом културном свету, где је филателија ухватила дубока корена и изградила са успехом велика дела, са чашћу се помиње име нашег Дерока.

Због његовог значајног, истрајног и несебичног рада на југословенској филателији освежићемо у кратким потезима успомене на њега.

Дероко је рођен 19. августа 1860. г., баш оне године, када је на српски престо ступио онај, чији је лик израђен на првим српским франко-маркама, које је Дероко скупљао и проучавао целог живота и постао њихов први и најбољи познавалац. О њима је он писао, о њима се дописивао са најпознатијим филателистичким писцима тога времена у Енглеској и Француској; многе је ствари довео на своје право место, многе је заблуде разбио; а тим и таким његовим радом прве српске марке су до танчина проучене.

Кроз седам деценија он је неуморно пратио развој поштанског живота у Србији; није пропустио ниједну поштанску вредносницу непроучену и о свакој је, тако рећи, цео свет одмах обавештавао и сваком напретку како поштанског живота, тако и усавршавању филателистичких објеката радовао се као своме личном успеху.

Да бисмо могли многе ствари у његовом раду на филателији боље да познамо, морамо бацити поглед и на његов живот и рад ван филателије.

Евжен Дероко се родио у кући Дубровчанина, тада професора цртања у Београду, па се и школовао и са врло малим прекидима, провео је цео свој живот у свом драгом Београду. Ту је свршио основну школу; ту је у другом колу матураната са 7 разреда гимназије положио испит зрелости 1878. године а после тога уписао се на природно-математички одсек философског факултета на Великој школи. Као питомац Министарства грађевина, у мају 1883. године одлази на аустријске државне железнице, а у јесен исте године, прешавши у Друштво за грађење и експлоатацију српских железница, послат је као друштвени питомац у Белгију ради студирања саобраћајне службе на тамошњим железницама. У лето 1884. г., после положених испита, враћа се у Београд и ступа у службу истог Друштва, које га поставља као саобраћајног инспектора у дирекцији. По преласку железница у државне руке, прешао је и он у државну службу. Поступним унапређивањем достигао је 31. октобра 1913. г. до положаја начелника. После ослобођења Србије и уједињења Југославије ступио је као начелник у ново образовано Министарство саобраћаја. 6. новембра 1920. постављен је за помоћника генералног директора, са

кога је положаја отишао у пензију 2. октобра 1924. г. Заклопио је очи, не дочекавши ослобођење своје драге отаџбине.

За време службовања повераване су му разне мисије у земљи и у иностранству, од којих су најзначајније: отварање и вршење саобраћаја на прузи Ристовац-Скопље, по свршеном грађењу те пруге, по споразуму између српске и турске владе, — и вршење дужности генералног директора од 1. септембра 1923. до 2. априла 1924. на јужним железницама у Љубљани.

Био је врло вредан и марљив у служби. За такав рад добио је многа признања и одликовања од Југославије и страних држава.

И поред савесног вршења тешких и пуних одговорности дужности у државној служби, никако није напуштао ни рад на филателији. Поред велике љубави према њој, свакако му је за тај рад било од користи и велико знање страних језика и честа службена путовања по иностранству. Он је говорио и писао, поред српског, још и на немачком, француском, италијанском и енглеском језику, а служио се још руским, шпанским и бугарским.

То богато знање језика омогућило му је долазак у ближи додир са установама и виђеним људима из филателистичког света у иностранству и упознавање са свима важнијим филателистичким делима страних писаца. Он постаје жива енциклопедија свега што се односи на филателију. Било је право уживање слушати га, кад говори о музејима и изложбама, о специјалним делима и листовима; он је знао да да много података како о нашим, тако и о страним филателистима; на најлакши и најбржи начин од њега се могло сазнати кад је, где и од кога што написано о нашим маркама.

То знање изражава се и у његовим многобројним радовима по разним нашим и страним листовима и у засебним делима. Свуда се види његова марљивост, тачност и сигурност са којом излаже оно о чему пише, — а пише о свему што се односи на филателију. Писао је, читао разна наша и страна дела и часописе, правio изводе, преводио, — без одмора је стално радио до последњег часа.

У своје сараднике убрајали су га многи страни листови: »BERLINER BRIEFMARKENZEITUNG»; »DIE POSTMARKE« и »DIE GANZSACHE« из Беча; Сенфов »ILLUSTRIERTES BRIEFMARKEN-JOURNAL«; »DONAUPOST« из Братиславе и др. Обрађивао је Србију у Коловом

»HANDBUCH«-у. Сарађивао је на свима југословенским филателистичким листовима; у сваком изложбеном проспекту или водичу наћи ће се његови прилози; има његових чланака по разним алманахима, енциклопедијама и др., а писао је и популарне чланке и белешке у београдском „ВРЕМЕНУ“ и загребачким „НОВОСТИМА“.

За нас је најважнији и најинтересантнији његов рад у нашем предратном часопису „ФИЛАТЕЛИСТИ“. Своје богато знање износио нам је у сваком броју тога листа. Његови су чланци били најстручнији, најинтересантнији и од правих филателиста најрадије читани. Да није било њега, ко зна шта би било са тим листом, нарочито у времену када су се Хрвати били одвојили у свој посебан савез и прекинули сарадњу на овом листу. И ако је био тада, у годинама дубоке старости, он је неуморно спремао чланке за сваки број листа.

Његова засебно отштампана дела из филателије, која су му створила угледно место међу филателистима у свету и упознала их до ситница са српским маркама: »GESCHICHTE DER POSTWERTZEICHEN VON SERBIEN 1866—1911«, издање Филипа Козака у Берлину 1914. године, прештампано из листова »BERLINER BRIEFMARKEN-ZEITUNG« из 1911. г. и из »GANZSACHEN-SAMMLER« за 1912. и 1913. г.; — »DIE POSTSTEMPEL VON SERBIEN 1840 bis 1921«, издато као Nr. 14 посебних издања листа »DIE POSTMARKE« у Бечу 1936. г.; „ПОШТАНСКЕ МАРКЕ СРБИЈЕ У ИСТОРИЈСКОМ ПРЕГЛЕДУ“, издато 1935. године у Београду као прегледано и допуњено издање чланака објављених у листу „ВРЕМЕ“ 1932. и 1933. г.; »GRADJA ZA ISTORIJU POŠTA U SRBIJI«, прештампано из »FILATELISTE« бр. 6 и 7/8 за 1939. г.; »ISTORIJA POŠTANSKIH MARAKA SRBIJE«, издато као 1. свеска Библиотеке Југословенског филателистичког Савеза, 1940. године.

Последњи његов рад био је припрема „Специјалног каталога југословенских марака општег издања“, који је требало да изда Југословенски филателистички Савез, али пошто га овај због тадањих прилика у земљи није могао у догледно време издати, уступио је Дероко сав спремљени материјал Пешићу и Чучаковићу,

који су га употребили у „Приручнику и каталогу марака за 1942. г.“

Дероко је почео марке скупљати још као дечак, 1872. године. У почетку је скупљао марке целог света; доцније се одао специјално скупљању марака Србије, Словеначке, југословенских издања Босне и Херцеговине и Хрватске, као и заједничких југословенских издања. О њима је много и писао, а нарочито је научно обрађивао Србију, Словенију и општа југословенска издања.

Као најбољи познавалац, био је испитивач марака Србије и Словеначке.

Излагао је српске марке пре првог светског рата на међународним изложбама: у Лондону 1906. године и у Бечу 1911. године.

После тога рата излагао је своје марке: у Загребу неколико пута, у Новом Саду два пута и у Београду на „ЗЕФИБУ“.

Као признати стручњак одређиван је за члана оцењивачког суда на југословенским и многим страним изложбама, а одликован је и разним почасним звањима на изложбама. Био је почасни члан одбора на међународној изложби у Бечу 1911. г., — за светску изложбу у Паризу 1914. године (која је била ометена светским ратом), — 1930. године на „ИПОСТИ“ у Берлину, — 1933. на „ВИПИ“ у Бечу, — 1934. на „СИТЕБУ“ у Бриселу, — 1935. на „ОСТРОПИ“ у Кенигсбергу, — 1938. у Прагу, а на „ЗЕФИБУ“ у Београду био је председник изложбеног одбора.

Кад је образован „СРПСКИ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ КЛУБ“ у Београду 1921. године, био је изабран за почасног члана, а 1925. за претседника тога клуба, и 25. априла 1937. за доживотног почасног претседника.

Сем тога, био је почасни члан „Хрватског филателистичког друштва“ у Загребу, „Словенског филателистичког друштва“ у Љубљани, „Друштва новосадских филателиста“, „Велико-Кикиндског филателистичког и нумизматичког друштва“, „БАЧКЕ“ филателистичког друштва у Суботици и „РОССИКЕ“ у Белој Цркви.

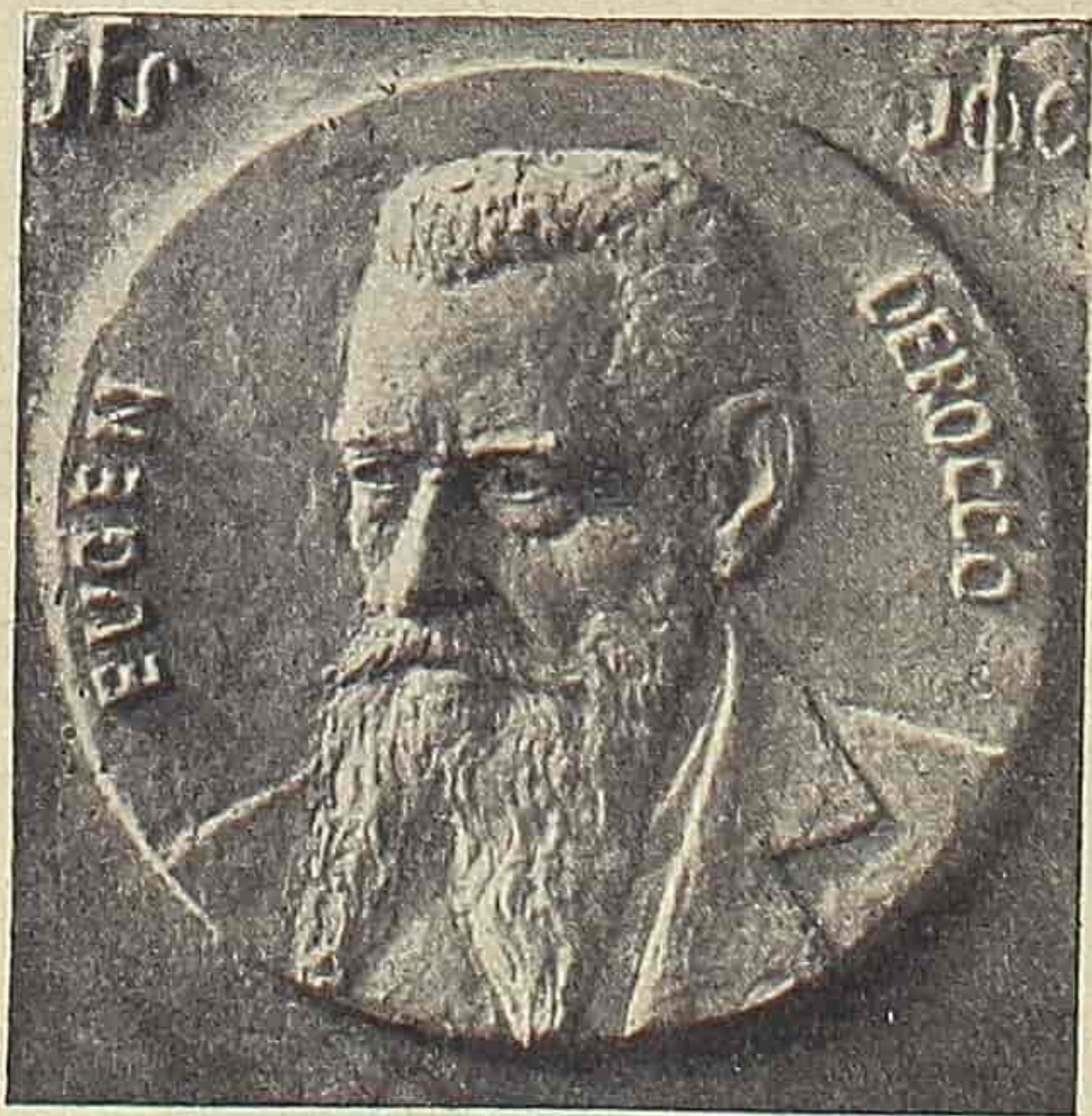
Кад је 1933. г. био основан Југословенски филателистички Савез, Дероко је био изабран за његовог претседника, на којој је части остао до последњег дана живота Савеза.

1938. године био је основан у Београду трећи филателистички клуб, који је носио његово име — Клуб филателиста „ЕВЖЕН ДЕРОКО“.

Његов стручни истраживачки и литерарни рад био је признат и на страни. Био је одликован медаљом Аустриског филателистичког Савеза, а 1936. године додељено му је једногласном одлуком одбора највеће одликовање, које даје немачка филателија заслужним радницима на пољу филателистичког истраживања — Линденбергова медаља.

Сем тога, исте године била му је указана још једна почаст именовањем за дописника Средишта за филателистичку литературу државног немачког савеза.

На III. годишњој скупштини Југословенског филателистичког Савеза, одржаној 8. септембра 1935. г. у Загребу, пао је предлог од стране „Друштва новосадских филателиста“ да се оснује савезна плакета, која ће се годишње додељивати једном домаћем или страном филателисти за заслуге стечене на проучавању југословенских поштанских вредносница или за заслуге стечене за литературни рад на томе пољу.

На предлог највиђенијих чланова Савеза Драг. Новака, Инж. Флека и пок. Грегорића из Загреба и пок. Др. Матијевића из Н. Сада ова је плакета названа „ПЛАКЕТА ЕУГЕНА ДЕРОКО“ и носи његов лик. Ова одлука је изазвала тада велико одушевљење и задовољство код

свих наших филателиста. То једнодушно одушевљење најбољи је био доказ вредности нашег првака у филателији и великог угледа који је уживао међу југословенским филателистима.

Његова специјална збирка Србије, награђивана на страним изложбама, пропала је за време првог светског рата.

Другу своју познату збирку Словеније морао је, притеран оскудицом, да прода за време другог светског рата.

Остале своје збирке, према обавештењу добивеном од његовог сина Александра Дерока, професора Универзитета, завештао је пок. Дероко својој кћери, уда тој у Америци.

Дероко је искрено волео своју земљу, а колика је та његова љубав била, навешћу овај пример. За време окупације Србије у другом светском рату био је изабран од неке немачке филателистичке организације за члана. Не сећам се више која је та организација била, али се сећам да би у редовним приликама то била велика част за сваког филателисту у свету. Дероко је одмах одговорио да се попућене части не може примити с обзиром на стање окупације му отаџбине од оних који му ту част нуде.

И ако је умро у дубокој старости, у 84. години, ми, његови пријатељи, сарадници и следбеници са жалошћу морамо констатовати да данас у својој средини у Београду немамо ниједног таког признатог научника у филателији; његова се отсућност осећа и осећаће се још за дуги низ година.

Његови следбеници у филателији и поштоваоци нису могли да се окупе око његовог одра и да му укажу пошту и заслужено признање, јер је умро у најстрашнијим данима патње и страдања Београда, али се са захвалношћу сећају његових заслуга за филателију и одају му сваком приликом заслужено признање. Пре кратког времена у I. рејону Београда основано је филателистичко друштво, које је узело његово име; тиме су и нова поколења филателиста одала достојно признање овом великом филателисти.

BOR. ST. MRDA

SVETSKI POŠTANSKI SAVEZ

(ZBIRKA PO MOTIVIMA)

Povodom proslave 75-godišnjice Svetskog pošt. savezu, a u toku našeg izlaganja, nadalje su izdale prigodne spomen-marke ove države (kolonije, dominioni i dr.):

53. **ALŽIR** (Gouverneur général, Service central des PTT, Alger, Algérie): izdana serija od 3 vrednosti: 5 fr. zelena, 15 fr. crvena i 25 fr. plava. Sve su marke oblika položenog pravougaonika sa crtežem, koji predstavlja Alžirca, a po stranama njega grupu ljudi, predstavnike svih rasa sveta. U gornjem

delu marke levo nalazi se prigodan natpis, a desno pismo, preko kojeg je položena poštanska truba. Serija ovih prigodnih maraka puštena je u tečaj 2. X. 1949.

54. **BOLIVIJA** (Direction générale des postes, La Paz, Bolivie): u decembru 1949 g. puštene su u tečaj dve serije maraka, franke i avionska. Franko serija se sastoji od dve vrednosti: 1,40 B. plava i 4,20 B. crvena; avionska serija se sastoji od tri vrednosti: 1,40 B. smeđa, 2,50 B. narandžasta i 3,30 B. lilasta. Sve su marke oblika uspravnog pravougaonika sa crtežem, koji ima dva kruga.

U donjem krugu, oko kojeg je poštanska truba, nalazi se zemljovid Južne Amerike, dok je oko kruga prigodan natpis, između

unutrašnje i spoljne kružnice. U gornjem krugu je lik predsednika Gregoria Pacheco sa oznakom godine 1886. Kod svih maraka crteži su isti, s tim, što je kod avionskih maraka sa desne strane, iznad oznake vrednosti reč »aereo« u vertikalnom poretку slova.

55. **BURMA** (Director of Posta, Rangoon, Birmanie): 9. X. 1949. izdana je prigodna serija maraka od 6 vrednosti: 2 a. narandžasta, 3½ a. maslinasti, 6 a. lilasta, 8 a. crvena, 12½ a. plava i 1 r. plavo-zelena. Sve

su marke oblika većeg uspravnog pravougaonika sa istim crtežem, koji predstavlja brdoviti pejzaž, iza koga se uzdiže detalj spomenika Svetskog pošt. saveza. U podnožju brda je prigodan natpis, a iznad crteža je jubilara godina.

56. **DOMINIKANSKA REPUBLIKA** (Direction générale des communications, Ciudad Trujillo, Dominicaine): 15. IX. 1949. izdana je prigodna serija maraka od četiri

vrednosti: 1 c. smeđe-tamno-zelena, 2 c. smeđe-svetlo-zelena, 5 c. smeđa-plava i 7 c. smeđa-tamno-ljubičasta. Sve su marke oblika

uspravnog pravougaonika sa istom slikom, koja predstavlja globus, iznad koga su na traci jubilarne godine i prigodan natpis u skraćenici, a iznad toga golub sa raširenim krilima.

57. *JUGOZAPADNA AFRIKA* (Direction des postes et télégraphes, Windhoek, Afrique du Sud-Ouest): izdana serija prigodnih maraka od 3 vrednosti: $\frac{1}{2}$ p. crvena, $1\frac{1}{2}$ p. crvena i 3 p. plava. Za ovu seriju prigodnih

dok je dole i desno od globusa poštanska truba. Vrednost od 30 l. je oblika položenog pravougaonika sa crtežem, koji predstavlja lokomotivu i mitološkog trkača sa zapregom krilatog konja u trku.

maraka upotrebljene su marke Južne Afrike a oznaka zemlje preštampana crnim pretiskom SWA. Kao i kod maraka Južne Afrike, i ove su marke u paru obzirom na engleske i holandske natpise. Marke su puštene u tečaj 10. X. 1949.

60. *TRANSJORDANIJA* (Minister of Finance and Economies, Department of Posts, Telegraphs and Telephones, Amman, Transjordanie): 1. VIII. 1949. izdana je prigodna serija maraka od 5 vrednosti: 1 m. smeđa, 4 m. zelena, 10 m. crvena, 20 m. plava i 50

58. *MAROKO* (Direction de l'Office chérifien des PTT, Rabat, Maroc): 3. X. 1949. izdana je prigodna serija maraka od tri vrednosti: 5 f. tamno-zelena, 15 f. crvena i

25 f. plava. Sve su marke oblika položenog pravougonika sa istim crtežem, koji prikazuje sliku nove zgrade poštanske direkcije. Iznad slika je prigodan natpis.

59. *RUMUNIJA* (Direction générale des PTT, Bucaresti, Roumanie): 12. VII. 1949. g. izdana je prigodna serija od dve vrednosti: 20. l. smeđa i 30 l. plava. Vrednost od 20 l. je oblika većeg uspravnog pravougaonika sa slikom globusa, preko koga leti avion,

m. maslinasta. Sve su marke oblika većeg položenog pravougaonika. Prve četiri vrednosti imaju istu sliku, koja na sredini ima globus, a oko njega železnički voz, brod i avion, sa prigodnim natpisima na arapskom

i engleskom jeziku u trakama preko globu, sa. Peta vrednost nosi kraljev lik u ovalu u sredini natpisi, takode na engleskom i arapskom jeziku.

61. TRST (Zona B — Vojna uprava Jugoslovenske Armije — VUJA): 8. X. 1949. izdana je serija prigodnih maraka od dve vrednosti: 5 din. plava i 12 din. smeda. Za ovo izdanje upotrebljene su dve vrednosti iz serije U. P. U. izdanja FNRJ i preštampane pretiskom VUJA — STT.

62. CEYLON (Postmaster General and Director of Telecommunications, Colombo, Ceylon): 10. X. 1949. izdana je prigodna se-

rija maraka od tri vrednosti: 5 c. crna-smeda, 15 c. crvena-siva i 25 c. plava-siva. Prve dve vrednosti su oblika položenog pravougaonika, dok treća ima oblik uspravnog

pravougaonika. Crteži na svakoj marki su različito kombinovani, a predstavljaju globus sa prigodnim natpisima.

(nastaviće se)

С. ОСТОЈИЋ

О СРПСКИМ МАРКАМА ЗА НОВИНЕ

I.

ИЗДАЊЕ ОД 1 МАЈА 1866 ГОДИНЕ*)

Кнежевина Србија је једна од оних земаља, чије су прве марке за новине истовремено биле и прве поштанске марке у опште. У почетку, са тим маркама вршена је наплата поштарине за новине и часописе, који су долазили из иностранства, а касније и за новине и часописе који су штампани у Србији.

У тежњи да се не изостане од суседних и других земаља, 25 јануара 1866 године био је донет нов, у поређењу са старим, врло модеран и напредан закон о поштама. Њиме је била, готово из о-

снова, преуређена поштанска служба у Србији, о чему је било више речи у чланку „Из историје српске поште“ — „Филателиста“ бр. 1—3 из ове године.

На основу овлаштења из тога закона 13 марта 1866 издато је „Наставленије по коме ће се служба поштанска вршити“. По том упутству било је предвиђено да ће се од 1 маја 1866 године плаћање поштанских такса вршити у маркама. То је био први службени акт, којим је спроведена већ раније донета одлука да ондашња кнежевина Србија добије и своје прве поштанске марке.

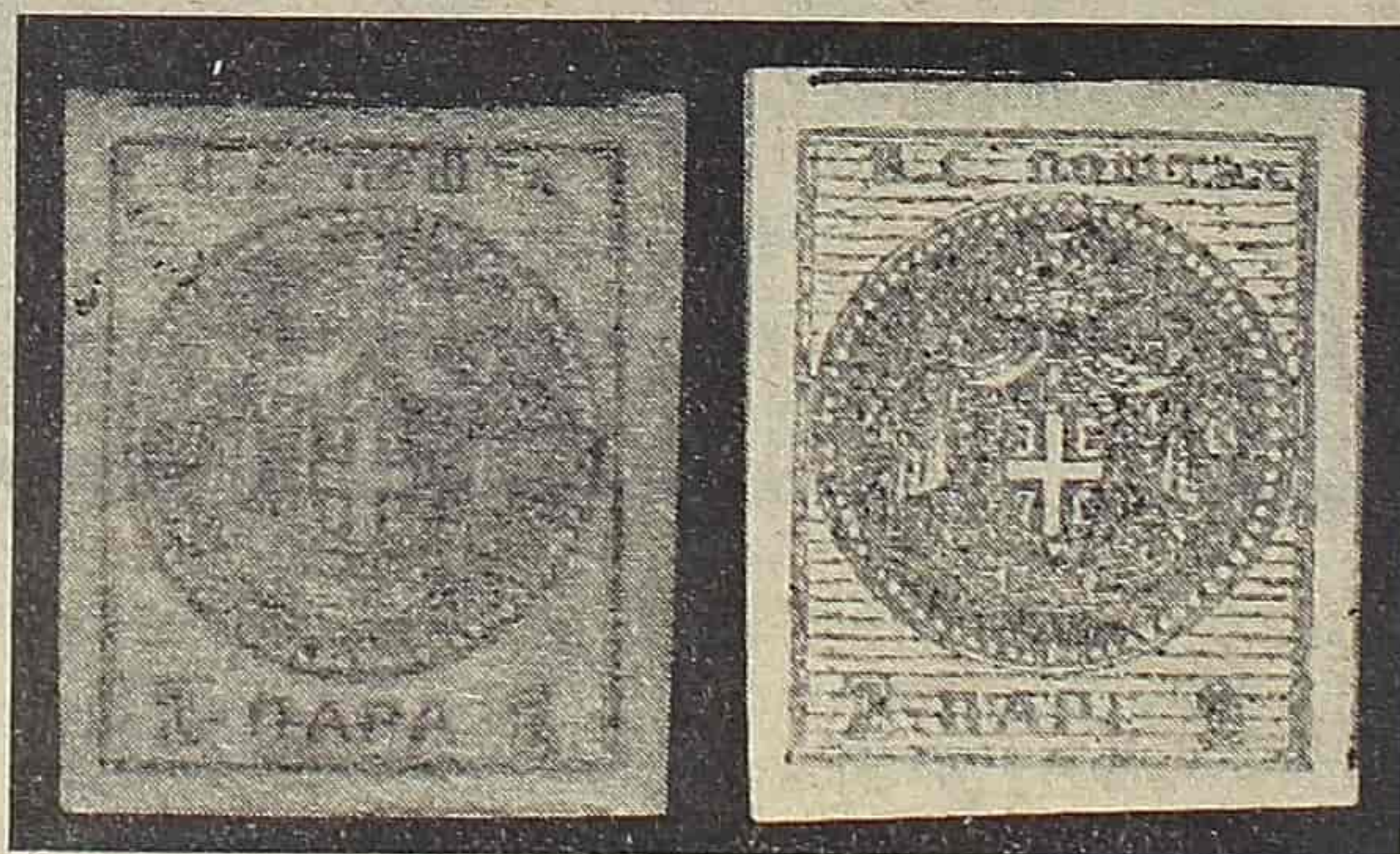
Нешто касније „Законом о маркама поштанским за писма и новине“ од 31. X. 1866. био је овлашћен министар унутрашњих дела, под чијом су управом, изме-

*) Датуми по старом календару.

ђу осталог, биле и поште, да може доносити ближе одредбе о облику, боји, папиру и величини накладе поштанских марака. „Он ће опредељивати и где ће се марке правити и стараће се о довољној контроли кад се марке правиле буду, а у споразуму са Главном контролом прописује правила како ће се рачуни од продатих марки водити и такви контролирати” (§ 5). Даље је министар унутрашњих дела био овлашћен да одлучује (кад нађе за потребно) о њиховом пуштању и повлачењу из течаја, и начину продаје. Ту се налазе и прве одредбе о забрани фалсификовања марака. У § 4 вели се „ко лажне марке прави или праве преиначава, као и ко од лажно направљених или преиначених марки, знајући да су оне лажне и преиначене, употребљење учини, казниће се затвором најмање три месеца, поред губитка грађанске части”.

израда првих српских поштанских марака од једне и две паре, које су требале да служе за наплату поштарине за стране новине и часописе, који су долазили у Србију у главном преко аустријске конзуларне поште у Београду, а нешто и преко осталих српских пограничних пошта. Овим другима биле су и намењене ове марке.

Марке су биле на време отштампане и, заиста, 1 маја 1866 отпочела је наплата поштанске таксе у маркама. Додуше, од тога датума само за новине и часописе, како је то било одлучено са званичне стране и објављено расписом Министарства унутрашњих дела од 26. IV. 1866. бр. 594 по коме „да се таксе поштанске за новине, које су плаћању подлежне, наплаћују од 1 маја у маркама, а остале таксе да се наплаћују у звечећем новцу и у будуће док марке не буду готове”.

Међутим, већ одмах у почетку испоставило се да је датум 1 мај 1866, од кога је дана требало вршити плаћање поштанских такса у маркама, био у многome преурањен. Уочено је да се скоро потпуно потцењивао рад око припреме и штампања марака, јер се већ одмах у почетку наишло на готово непремостиве тешкоће. Није се било ништа припремило за тај тежак и одговоран посао, који се тада први пут обављао у Србији, али је, без обзира на све то, поменути „Настављењем” од 13 марта било предвиђено: „пошљатељи плаћаће поштанским маркама законом о поштама прописану таксу поштанску на писма и сва друга пошљања, која се поштом за писма одправљају (осим штафета), па ма да би писмо и пошљање и препоручивали”.

Завод, који је једино долазио у обзир за штампање марака, била је „Правителствена књигопечатња”. Али у то време и она није имала потребно стручно и искусно особље, па и специјалне техничке уређаје, за штампање поштанских марака. Ипак томе заводу била је поверена

Овде треба подвући колико је била напредна и далековидна политика кнеза Михаила, који је много ценио и правилно схватио улогу штампе, јер је поменути закон о поштама било предвиђено, да се новине и часописи, који су излазили у Србији, кад их претплатницима разошиљу администрације листова, имају бесплатно отправљати путем поште. То је у многome помогло ширењу просвећености, која у то време није била на завидној висини.

О овим маркама, о њиховој изради и особеностима, писано је и у нас и на страни. Евжен Дероко, један од наших најбољих познавалаца српских поштанских марака, описао их је у својој студији »Istorija poštanskih maraka Srbije« (Библиотека Југословенског филателистичког савеза. Св. 1. 1940), као и низу чланака публикованих, у главном у „Филателисти”, гласнику бив. Југословенског филат. савеза. У иностранству први је писао о српским поштанским маркама капетан Scheneck из Граца (у »Austria Philatelist« бр. 6, Wien, 1897). Нешто доцније,

1899 године В. Duerst публиковао је повећу студију о нашим маркама у познатом енглеском часопису »The Philatelic Journal of Great Britain« у бр. 98—103. Од наших људи први је почео стручно да пише о нашим маркама и поштанским жиговима капетан Хранислав Валтер. Свој есеј о првим издањима српских марака објавио је Валтер у »Mitteldeutsche Philatelisten Zeitung« у бр. 10 од 1902. и бр. 1 из 1903. г. Затим су излазили чланци: W. Kühn (»The Postage stamps of Servia« у »The Stamp Collector« св. VII. 1903.), Н.

владао међу Енглезима, који су највише и сакупљали, писали и научно обрађивали српске поштанске марке. Без мало сви поменути писци слажу се у томе, да су прве поштанске марке Србије штампане на врло примитиван начин. Основни печат, матрица била је израђена у дрвету, а од ње су касније били изливени клишеји од олова. За сада је још непознато ко је израдио нацрт за ове марке, које су биле лепо замишљене, али, услед техничких недостатака, рђаво израђене. Непознати цртач првих српских марака очи-

R. Oldfield, секретар Краљ. филат. друштва у Лондону (»The Stamp of Servia« у »Stanley Gibbons Monthly Journal«) бр. 193, P. L. Pemberton (»Servia the surcharged issues of 1894—1901« у »The Philatelic Journal of Great Britain« од 1930.), N. Thornton (»Some notes on the stamps of Servia« у »Gibbons Stamp Weekly« од 1909.), L. Hanciau (»Les premiers timbres de Serbie« у »L' Echo de la Timbrologie« за 1914. г.), W. Dorning Beckton, некадашњи претседник Краљ. филател. друштва (»The postage stamps of Servia« у »The London Philatelist« од 1916.), Paul de Smeth (»Les Timbres de la Principauté de Serbie«) и др. Пада у очи да је највећи интерес за српске марке у иностранству

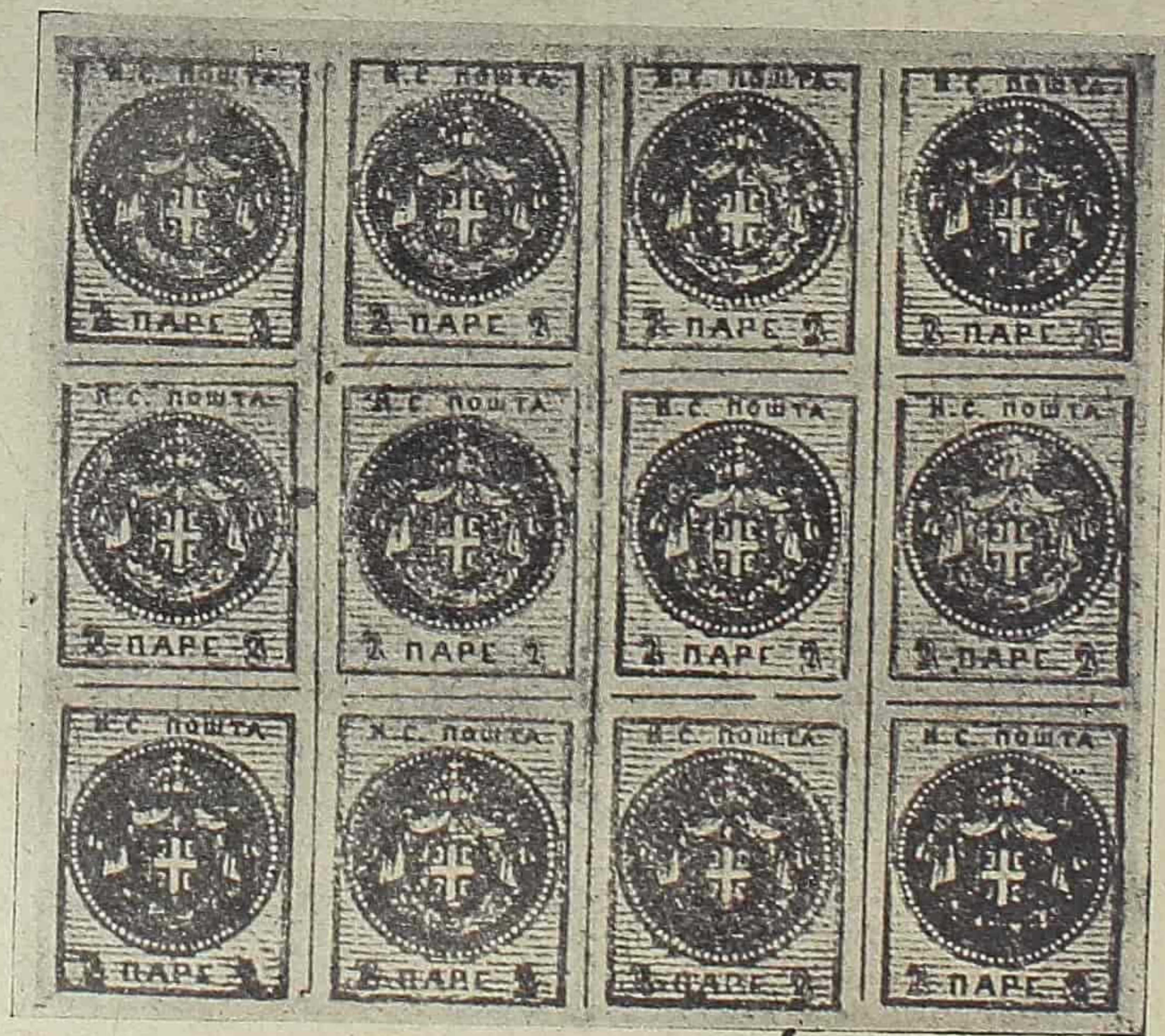
гледно је био инспирисан и под утицајем идејних цртежа првих поштанских марака већине земаља. Истина, прва поштанска марка света носила је слику енглеске краљице Викторије, али многе земље нису пошле тим путем. Код извесних држава прве поштанске марке носиле су цртеже у орнаментици извођених и уметнички стилизованих бројева, који су представљали ознаку франкатурне вредности. Међутим код већине европских земаља прве марке носе цртеж државног грба. Импресиониран тиме, нарочито чињеницом да су и суседне земље на својим првим маркама имале слике државног грба, и он је за цртеж прве марке узео грб кнежевине Србије. Додуше, прве редовне франко

марке Србије носиле су лик кнеза Михаила. То је, с друге стране, било по угледу на оне земље, које су на својим првим маркама имале ликове владалаца (Енглеска, Белгија, Холандија). У осталом између цртежа прве српске марке за новине и прве франко-марке има извесних подударности, — и код једних и код других марака медаљони су врло слични и уоквирени са 77 белих тачака — перла.

Марке су облика успразног правоугаоника, величине $17\frac{1}{2} \times 22$ мм. У средини марке, у дволинијском кругу налази се грб кнежевине Србије, оивичен са 77 белих тачака — перли, на глаткој обојеној основи. Изнад грба налази се водораван натпис од малих обојених слова у штампаном слогу „К. С. ПОШТА“, — књажев-

требљаване су две врсте папира: један, обојен само с лица сиво-љубичасто, употребљен је за штампање прве накладе, и други, обојен исто тако само са лица правца. Усправне линије су без прекида, а водоравне су испрекидане и њихова дужина износи више мање ширину једне марке. Табаци немају спољни оквир.

Колико се могло утврдити, марке од 1 паре штампане су три пута, а оне од 2 паре само два пута. За штампање марака од 1 паре прве накладе употребљаван је специјалан папир обојен само с лица љубичасто-ружичасто, док је са наличја бео. Код друге накладе ове вредности папир је обојен ружичасто, у нијансама, такође само са лица марке. Код треће накладе папир је и с лица и са наличја

ска српска пошта, а испод грба је, симетрично према горњем натпису, ознака вредности марке „1 ПАРА 1“ односно „2 ПАРЕ 2“ од нешто крупнијих слова истог облика и стила. Бројке 1 и 2 уоквирене су танким линијама. Спољни оквир марке, који је, као што је горе речено, правоугаоног облика, састављен је од двеју правих црта, од којих је она спољна нешто пунија од унутрашње. Остали део марке, основа на којој лежи грб кнежевине уоквирен кружним белим перлама изобразана је од 24 испрекидане водоравне црте разне величине. Горњи део марке има 11, а доњи 13 таквих тачкастих линија.

Марке су штампане у књиготиску, у малим табацима од 12 комада, поређаних

затворено љубичасте боје, што допушта да се марке овог штампања одмах уоче.

За штампање марака од 2 паре упу у три водоравна реда по 4 марке. Размак између марака, у оба правца, је 3 милиметра. Марке нису зупчане, а одвојене су једна од друге обојеним линијама у оба плаво-љубичасто, употребљаван је само за штампање друге и последње накладе ове вредности.

Дебљина употребљеног папира за штампање била је различита. Тако, марке од 1 паре штампане су први пут на танком, глатком папиру. Међутим, исте марке друге накладе штампане су на приметно пунијим папиру. И за штампање марака треће накладе употребљаван је по дебљини такође различит папир.

Код марака од 2 паре употребљаване су, по дебљини, две врсте папира. За прву накладу ових марака употребљен је, у главном, дебљи папир, ређе и нешто тањи папир, који се, међутим, ипак приметно разликује по дебљини од оног папира, који је употребљен за штампање марака друге накладе, који је по дебљини сличан папиру, на коме су штампане марке од 1 паре прве накладе.

Код овог издања марака најкомпликованије и, у исто време, најинтересантније је питање одређивања њихове боје. Међу издањима српских марака нема примера где је теже означити боју марака или папира. Међутим, питање тачног одређивања боја од пресудног је значаја за утврђивање чињенице коме издању припадају марке. Ту се, често, толико мора да иде у крајност, да се констатације о врсти штампања, услед тешкоће око тачног одређивања боје, у главном заснивају на питању реткости појединих примерака. Ово у толико пре што, са званичне стране, приликом пуштања у промет ових марака, није било издано никакво службено саопштење о њиховој боји. Тако се питање боја морало решавати дедуктивним путем, ослањајући се при томе на неколико чињеница: реткост појединих примерака, искуство и констатације познатих истраживача ових марака и веома оскудни подаци ондашњих званичних органа. На основу ових чињеница утврђено је да су марке од 1 паре затворено-зелене или бронзано-зелене боје, штампане на тањем папиру, који је с лица љубичасто-ружичасте боје, много ређе од оних, чија је боја жуто или маслинасто-зелена, а папир нешто пунији, такође обојен само са лица ружичасто, које се много чешће виђају и које се, у већини случајева, и налазе у филателистичким збиркама. На основу ове чињенице дошло се до закључка да оне најпре описане припадају првом, а оне друге каснијем, другом штампању. Као што су марке од 1 паре затворено-зелене или бронзане боје ређе од зелено-жутих или маслинасте боје, тако су и марке од 2 паре мрко-љубичасте, које припадају првом штампању, много ређе од марака штампаних на плаво-љубичасто обојеној основи и папиру, који је, по дебљини, приметно тањи, а које припадају другом штампању. Овакво класифицирање може се поткрепити и чињеницом постојања марака од 2 паре у боји марака од 1 паре првог штампања затворено-зелене боје. У филателистичкој литератури много се писало о овој марци. Мишљење о њеном пореклу била су подељена. Неки писци, међу њима Шенек и Де Смет, ослањајући се на мишљење Стевана Поповића, некадашњег инспектора да се ту ради о маркама штампаним у

погрешној боји и као такве означене су у да се ради о пробним отисцима. Каталогизатори Михел и Цумштајн тако их и класифицирају. Раније је, међутим, било сматрано да се ту ради о маркама штампаним у погрешној боји и као такве означене су у неким каталозима, — Гибонс, Ивер. И Дероко је такође склон мишљењу да су то марке штампане случајно у погрешној боји. Ово своје мишљење поткрепљује чињеницом да су му била позната два примерка ових марака поништена поштанским жигом београдске поште, чиме је утврђено да су оне морале бити пуштене у употребу са другим, редовним маркама и као такве и употребљене. Де Смет сматра врло логичну хипотезу да су приликом првог штампања ових марака вршене пробе и да су то примерци пробних отисака. Међутим, ако су то пробни отисци, откуда они у пошлицама, када је познато да се ове марке нису продавале појединцима, и да су их лепили сами поштански службеници приликом отпреме новина претплатницима у унутрашњости Србије? Можда је, случајно, неколико табачића пробних отисака разаслато поштама заједно са исправно штампаним маркама. Или је намерно испоручена и та непозната количина пробних отисака с обзиром на чињеницу да су оне, по подацима поменутог Поповића, бројно мање штампане него ли марке од 1 паре? Исто тако могућа је хипотеза да је штампарска плоча са клишејима марака од 2 паре грешком убачена у машину која је штампала марке од 1 паре. Или је, можда, случајно замењен папир и боја, пошто су се обе вредности, можда, штампале истовремено. У прилог случајне грешке иде и околност, да приликом првог штампања још није било организоване контроле (т. зв. комисије за преглед и поништавање марака): да је то било прво штампање поштанских марака у „Књажевској књигопечатњи”; да је било нервозе и ужурбаности око израде, јер од „Наставленија” до издавања марака било је прошло нешто више од месец дана, рачунајући од 13 марта до 18 априла 1866 године, када је прва количина марака већ била испоручена српским пограничним поштама. У сваком случају чињеница је да су и ове марке биле разаслате поштама за редовну употребу, и да су оне, као такве, и извршиле одређену намену. А питање да ли су оне грешком експедиције разаслате поштама као пробни отисци, или је се намерно желело да се и оне утроше, или су, на против, погрешно у боји и папиру марака од 1 паре, па или случајно или намерно подељене поштама, остаје за сада отворено и нерешено. На жалост нема никаквих података о томе, колико је марака од 2 паре шам-

пано у боји марака од 1 паре, и која је количина пуштена у промет, али с обзиром на чињеницу да су оне штампане у првој наклади, њихов број, као што ћемо даље видети, није могао бити велики.

Боја марака овог издања у филателистичкој литератури одређена је и усвојена овако: 1 пара, прво штампање, боја зелена, нијансе: затворено-зелена и бронзано-зелена. Код марака од 2 паре првог штампања основна боја је мрка; нијансе: љубичасто-мрка, бакарно-црвена и боја чоколаде. За марку од 1 паре другог штампања основна боја је такође зелена, али у два нијансама: жуто-зелена и маслинасто-зелена. И код марке од 2 паре другог штампања основна боја је мрка у нијансама: бакарно-црвена и чоколадна. Међутим, код марака од 1 паре трећег штампања боја није од пресудног значаја код одређивања њене накладе, пошто је том приликом употребљаван папир, који је и с лица и с наличја обојен затворено-љубичасто-ружичастом бојом, који самим тим не дозвољава могућност забуне или погрешног класифицирања. Основна боја марака од 1 паре трећег штампања зелена је у нијансама: затворено до светло зелена. Треба напоменути и подвући да је код овог штампања, по пуноћи, употребљаван такође различит папир.

Већина писаца, који су се нарочито бавили испитивањем и изучавањем марака овог издања, слажу се у томе да су

многе разлике у бојама наступиле утицајем времена (Валтер, Дероко, Де Смет). Упоредбеном дошло се до закључка да има примерака истог штампања, који се међусобно осетно разликују било по боји марака, било по боји папира. Доказано је, у много случајева, да су ове разлике наступиле, у главном, под утицајем влаге и услед оксидисања минералних боја, које су употребљаване за штампање ових марака. Тако се, често пута, долази до примерака, који су јединствени по боји и не могу се упоређивати са осталим маркама. Има таквих куриозитета „униката“ и примерака, који, на први поглед, изазивају сумњу у исправност марке. Поређењем долази се до закључка да је редак случај истоветности примерака по боји, и иако, у основи, марке несумњиво припадају једном истом штампању. Зато је класифицирање ових марака првог и другог штампања врло тежак и одговоран посао, који често пута и нехотице доводи до заблуда и разних грешака. Доказано је да је слој боје на маркама и папиру врло нежан и осетљив на атмосферске утицаје, ради чега се често мењао и добијао је многобројне нијансе. Све ово за заинтересоване сакупљаче ствара могућност широке специјализације и диференцирања појединих примерака једног истог штампања.

(наставиће се)

АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ

УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ

— РАСТАВЉАЊЕ МАРАКА —

Марке се штампају у табацима или ролнама, а састоје се из већег броја марака са празним узаним међупросторима међу њима. Са свих страна табака, око марака, оставља се шири или ужи празан простор. Преко тих празних међупростора врши се растављање марака.

Растављањем марака ствара се око слике марке, са свих страна, најчешће бео, ређе обојен руб. Најлепше су марке, које имају руб са свих страна подједнаке ширине. За примерке, који се стављају у збирке, то је један од важних услова.

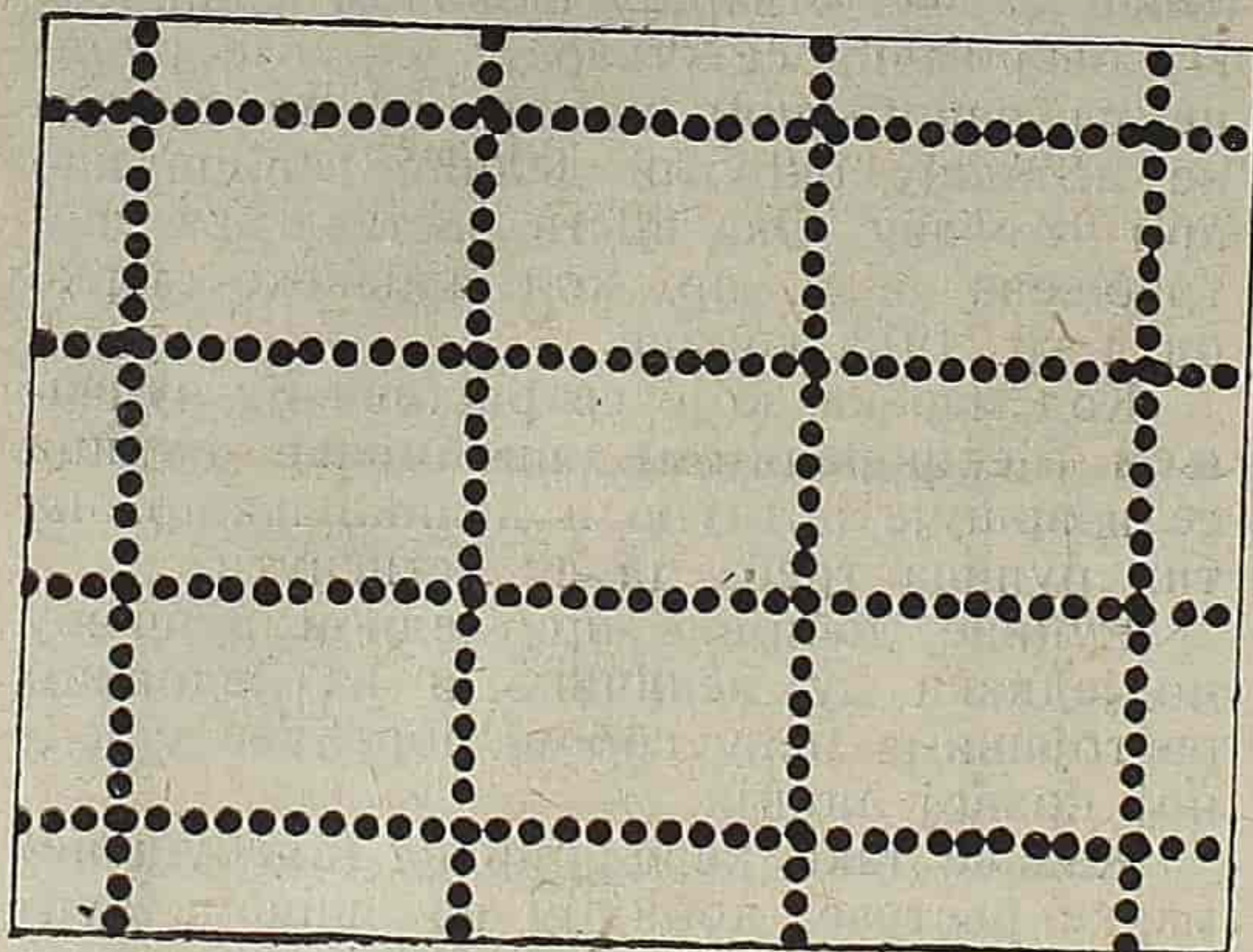
У прво време употреба марака није била тако велика, те су чиновници на поштанским шалтерима могли имати времена да марке растављају сечењем маказа-

ма. У то време су, дакле, све марке биле сечене. Тек доцније, када су постале зупчане марке, сечене су марке, за разлику од зупчаних, називане и незупчане.

Међупростори су разне ширине код разних марака, те и марке добијају рубове разне ширине. Лепи, нормални рубови чешће се налазе код марака са широким него ли код марака са узаним међупросторима.

Почетна и крајња марка у сваком реду (вертикалном и хоризонталном) у табаку имају са једне стране врло широке рубове; то су марке са деловима рубова табака и називају се **марке са рубом** (Randstück). У првом и последњем реду прва и последња марка имају те широке

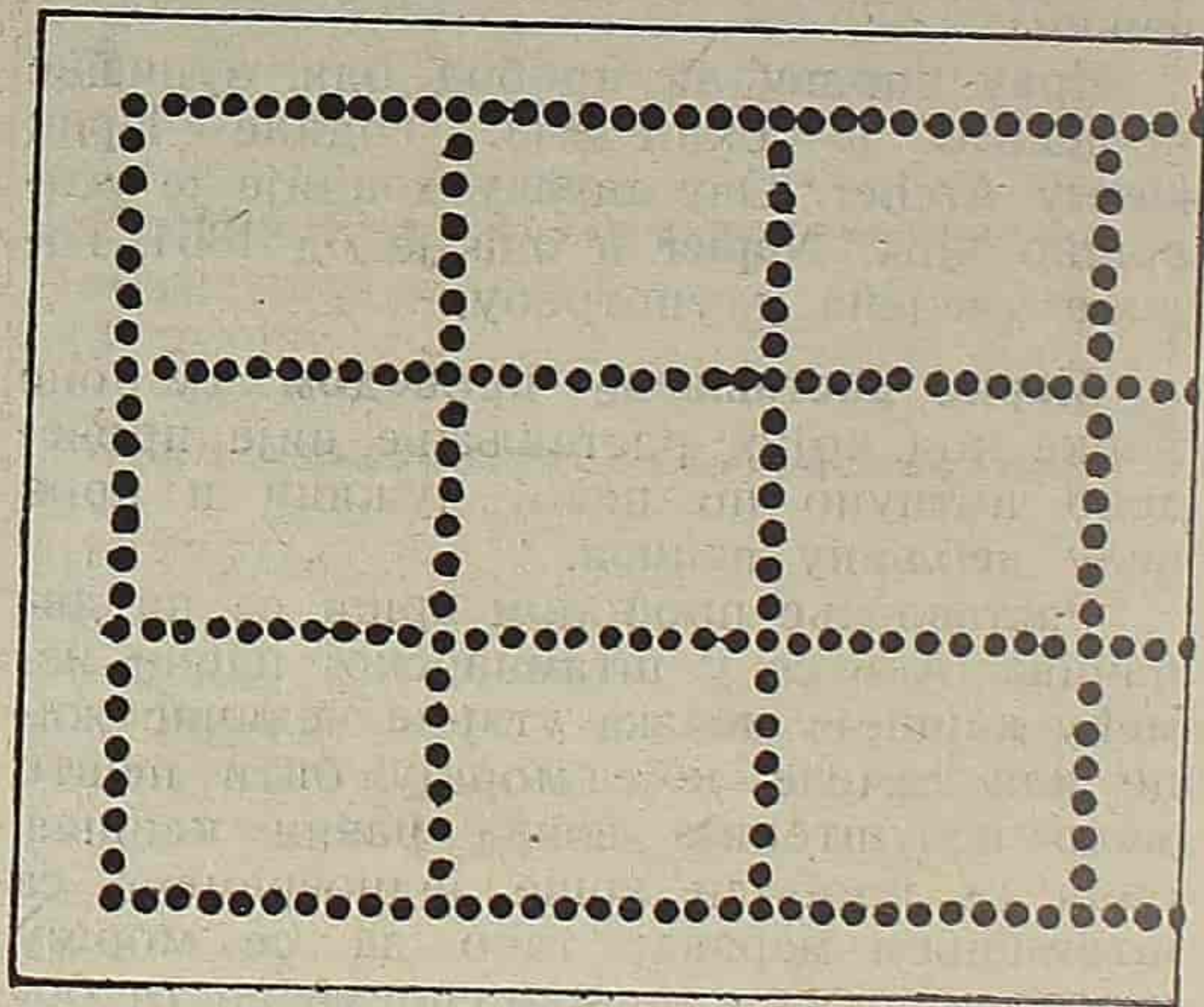
другом правцу (хоризонатном, па вертикалном или обратно). Типични знак за распознавање линиског зупчања код појединих марака су неправилни углови, који често дају утисак оштећених углова. Код целих табака распознаје се линиско зупчање по зупчању спроведеном скроз преко целог табака у оба правца (од једне ивице до супротне ивице табака).

Сл. 2

ма су потпуни кругићи. Код ове врсте зупчања рубови табака су незупчани са три стране, а само су са четврте стране скроз прозупчани.

Код ове врсте зупчања могу настати неправилности у два случаја: а) кад се табак при зупчању случајно мало помери и б) ако се неки ред случајно прескочи или ако последњи, завршни ред остане

Сл. 3

Ако се зупчање врши на двама различитим машинама са различитим зупцима у машини и по размаку и по величини зубаца, добија се **мешовито зупчање** т. ј. на истој марци у једном правцу имамо зупчање са више зубаца (одн. рупица) него у другом правцу на истој дужини. То је **редовно мешовито зупчање**.

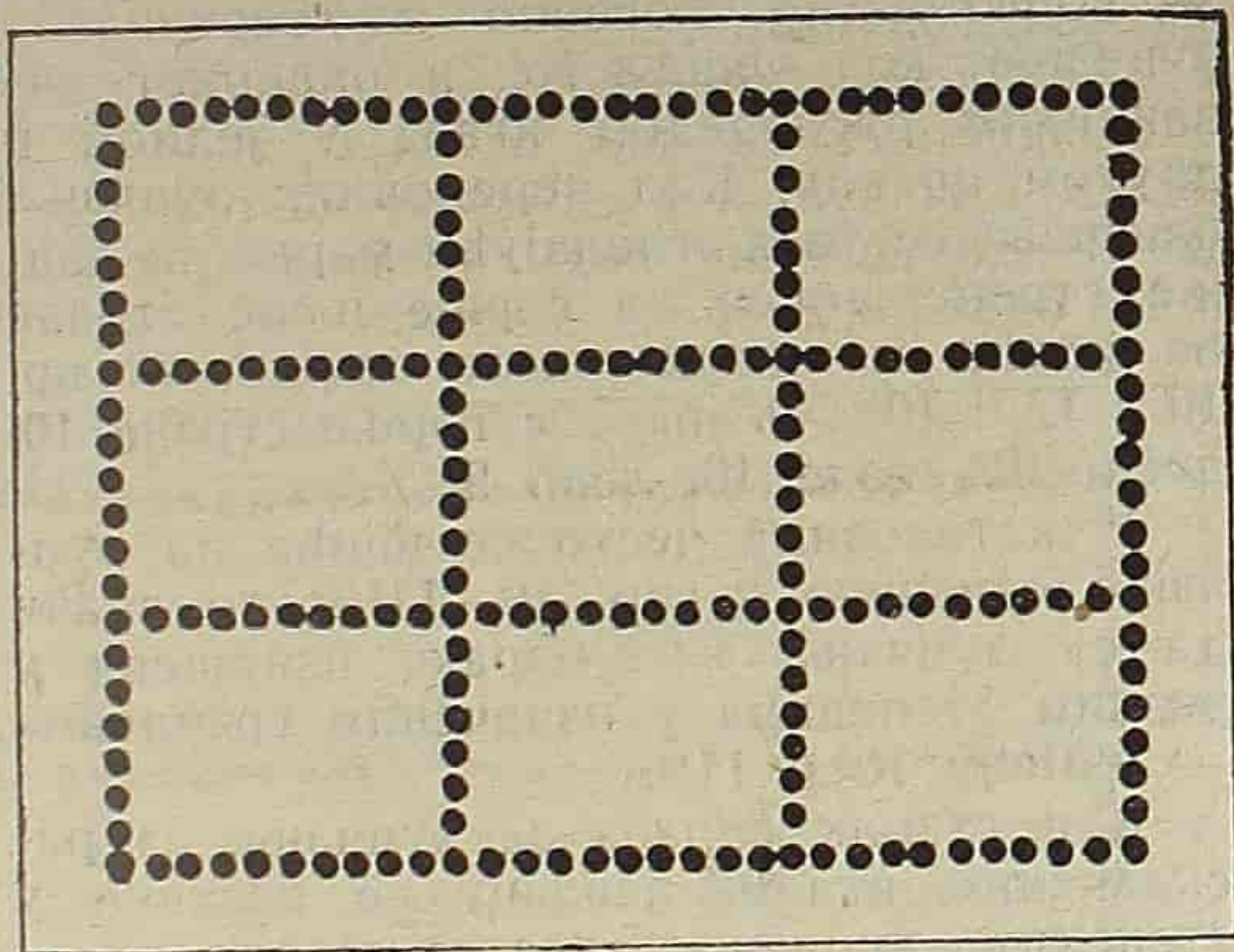
Ако се различито зупчање појави само на једној страни марке или ако се на марци појаве 3 или 4 разна зупчања, онда је то **нередовно мешовито зупчање**. Ово настаје или намерно, као н. пр. код босанских марака из 1906 године, или ненамерно, стицајем околности, кад н. пр. крајњи ред марака у табацима не дође под машину за зупчање, па се накнадно мора уметнути, али тада под другу машину и скоро увек са другим зупчањем.

Друга врста зупчања је **чешљастро зупчање**. Оно се врши у редовима тако, да све марке у једном реду у табак у бивају озупчане уједанпут са три стране, а затим се табак помери за величину марке, па се изврши зупчање другог реда, при чему први ред добија озупчану и четврту страну. Ово зупчање се може вршити у вертикалним или хоризонатним редовима. Типична одлика чешљастрог зупчања су једнаки, потпуно правилни углови марке; рупице на угловима падају тачно у тачку пресека линија зубаца у оба правца, те делићи папира из тих рупица на углови-

незупчан. Код првог случаја, ако се табак мало помери у вертикалном правцу према редовима зупчања, појављују се већа растојања између последњих зубаца у вертикалним редовима и хоризонатног наредног реда; тада су и марке за толико дуже, за колико се табак био померио. Ако се пак табак помери у хоризонатном правцу, ломи се вертикални правац зубаца и у угловима се добијају неправилни зупци. — Ово се односи на зупчање, које се врши одозго на ниже, а ако се врши са леве на десну страну, при случајном мало већем померању табака, добијају се шире марке и ломљење хоризонатног реда зубаца. — У другом случају, кад случајно изостане један ред зубаца, табак се умеће у другу машину за зупчање (да се не омета рад код прве) било са чешљастим или са линиским зупчањем и скоро увек са другим степеном зупчања, те се добијају и марке са мешовитим зупчањем или остау редови или парови у једном правцу незупчани.

Трећи начин зупчања је **оквирно зупчање**. Код овог начина зупчања направа за зупчање израђује се за цео табак, подељена у оквире (поља) према величини и распореду свих марака у табак. Зупчање се извршава наједанпут преко целог табака. Поједине марке, зупчане на овај начин, не могу се разликовати од марака чешљастро зупчаних. У целим се пак табацима распознају, јер су рубови табака

код оквирног зупчања са свих страна незупчани. Код ове врсте зупчања нарочитих неправилности не може бити.

Сл. 4

Сем ових врста зупчања постоји и **аутоматско зупчање**, код кога се понекад испуштају поједини зупци или групе зубаца на подједнаким правилним растојањима (као н. пр. код неких холандских издања марака).

Код марака штампаних у ролнама зупчање се врши само са две стране, а друге две остају незупчане (као код многих шведских издања).

Мексико је за спомен издање 400-годишњице града Caspiche-а применио нарочито зупчање; у редовитом зупчању 12 израђена је свака трећа рупица већа него остале две.

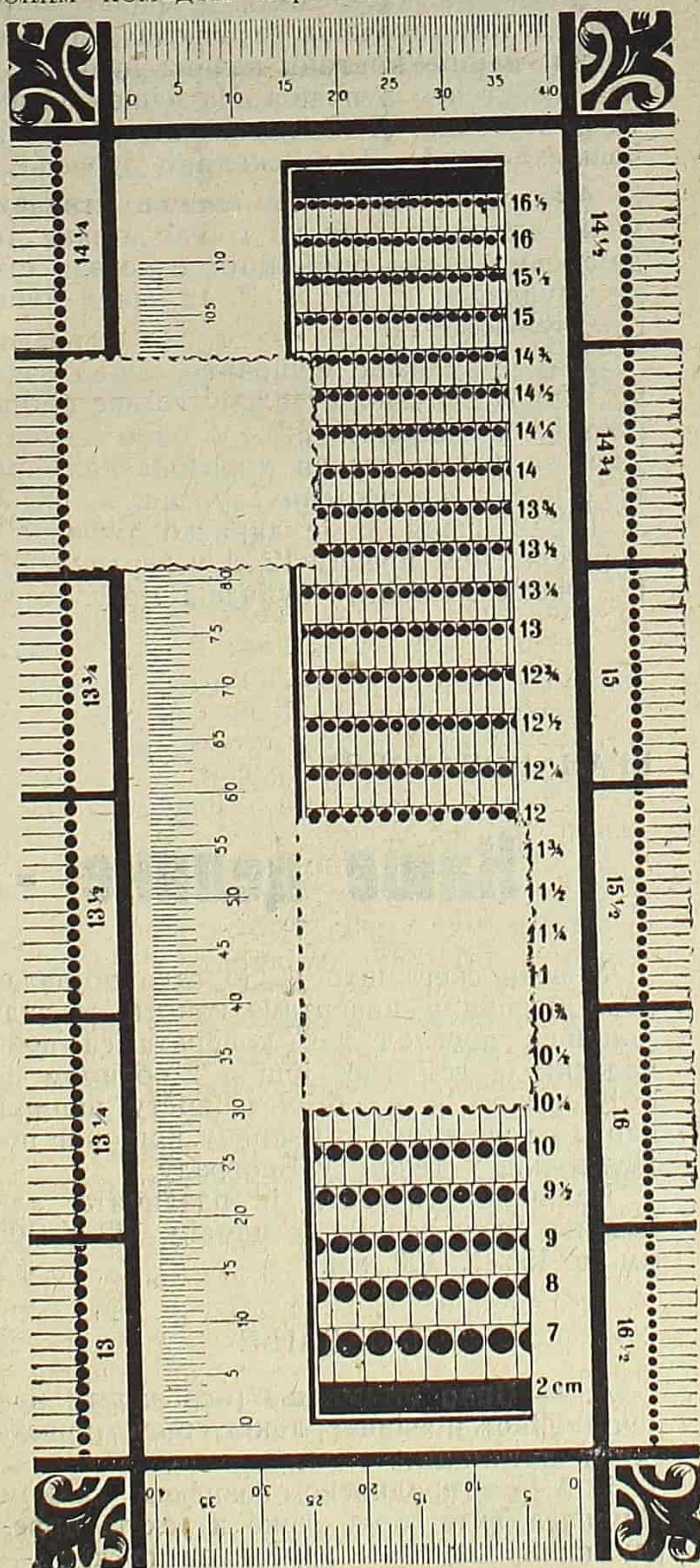
Код зупчања су рупице скоро увек округле, али их има и других облика, н. пр. ромбичних (као код бугарских портомарака из 1884. године).

Код разних зупчања наведених поред неправилности могу се наћи још и друге неправилности: Померање редова зубаца у вертикалном или хоризонталном правцу, чак и преко средине слике марке; испадање појединих зубаца; испуштање целог реда зубаца, те се у том случају добијају марке са једне стране незупчане или парови марака у средини незупчани; прекид зупчања, када изостају зупчања по целом табаку у једном правцу (код линиског зупчања) или поједини редови код чешљастог зупчања, те се добијају марке незупчане са две или са три стране; зупчање преврнутих делова табака; двоструко зупчање; „пијано“ зупчање, кад се врши справом, код које су игле за зупчање расклаћене, те рупице нису у једном правом реду, већ су кривудае; „мишје“ зупчање, једна врста двоструког зупчања, кад се зупчање изврши у два пута, а при томе се папир мало помери (највише за величину рупице) у правцу прво избуше-них рупица, те се добију зупци, који изгледају као од миша изгрицкани.

Поред већ поменутих комбинација зупчаних и незупчаних страна на истој марци појављују се и марке са зупчањем и про-бодом, као н. пр. код југословенских марака издања за Словенију из 1919/20 г.

Зупци су важна одлика марака и тачно се води рачуна о величини растојања, облику и начину израде зубаца. Према броју зубаца на дужини од 2 см. одређује се степен зупчања. Н. пр. зупчање 12 значи да на дужини од 2 см. има свега 12 зубаца или рупица.

Мерење зубаца — одређивање степена зупчања врши се **зубомером**, правоугаоним комадом картона или лима, на

Сл. 5

коме су уцртани сви степени зупчања, који се јављају на маркама. При мерењу треба марку положити на зубомер (најбоље извртну — да бела полеђина буде видљива) и померањем од степена до степена одредити са којом се поделом на зубомеру зупци марке слажу т. ј. где се средине зубаца сложе са вертикалним цртама или где се рупице на марци тачно поклапају са кружићима на зубомеру; у одговарајућем реду очита се степен зупчања те марке одн. њене мерене стране.

Зубомер је измислио Др. Legrand из Париза.

По свима каталозима и филателистичким делима зупчање се означава на исти начин: најпре кратица начина зупчања, а иза ње степен зупчања. На нашем језику те су кратице: Л. З. за линиско, Ч. З. за чешљасто и О. З. за оквирно зупчање.

Ако је зупчање на свима странама марке исто, онда се уз горње ознаке додаје само један број, који означава степен зупчања; н. пр. Л. З. 12 значи линиско зупчање 12.

Ако је зупчање мешовито, поред ознаке начина зупчања стављају се две бројке растављене знаком „:“; у овом случају увек се узима степен хоризонталних према степену вертикалних зубаца; н. пр. Л. З. 12:13 значи да је линиско зупчање у хоризонталном правцу 12, а у вертикалном 13. Овака мешовита зупчања могу се јавити код свих врста зупчања.

Код линиског зупчања стварају се мешовита зупчања употребом разних машина, посебно за хоризонтално, посебно за вертикално зупчање; код чешљастог и оквирног различитим распоредом игала у једном и другом правцу. Код нередовних зупчања означава се увек, гледајући марке са задње стране, почев од горње њене стране па идући на десно околу марке; н. пр. 10 : 12 : 10 : 9 значи с горње стране 10, десно 12, доле 10, лево 9.

У каталозима често се наиђе на зупчање означено н. пр. 10—11¹/₂; то значи да су зупчања тих марака извршена у разним степенима у означеним границама — између 10 и 11¹/₂.

Код старих справа за зупчање са расклаћеним иглама јављају се разлике у степенима зупчања; тада се ставља редовито зупчање, а у заградама гранична зупчања која се појављују услед дефекта на справи; н. пр. 10 (9¹/₂—10¹/₄).

И код зупчања има фалсификата! Најпримитивнија су одсецања зубаца и стварање незупчаних, сечених марака; затим стварање мешовитих зупчања на маркама, које су имале широке међупросторе или са непрозупчаним редовима, тако да три стране марке имају редовно зупчање, а са четврте разна другачија. У исту врсту могу се уврстити и само поједини табаци, који имају сасвим различито зупчање од прописаног редовног зупчања.

БРАН. НОВАКОВИЋ

Наше целине - масовне коверте

У вези свега што је до сада објављено о масовним ковертама износи се сада допуњен преглед тих коверата са ново издатим, а сем тога још и с обзиром на боју текста и на боју и врсту папира, као и са подацима о времену њиховог појављивања у течају у Београду.

Величина коверата је различита, али разлике нису велике — између 152 X 105 мм. и 155 X 100 мм.

I ИЗДАЊЕ

А. — **Прво штампање** (без запета иза речи »čitko« и »stana«; текст српско-хрватски у латиници:

1 А. са вредносном ознаком сликом **Маршала Тита**; боја слике и текста црвена; папир жут — груб, светло-жут —

гладак; у течају од октобра до децембра 1948.

2 А. са вредн. ознаком **жетве**; боја слике и текста жуто-смеђа, са варијацијама: светлија — тамнија, смеђе-жута, сиво-жута; папир жућкаст — бледо-жут; у течају од октобра до децембра 1948.

3 А. са вредн. ознаком **рибара**; боја слике и текста љубичасто-плава, са варијацијама светла — тамна; папир жућкаст — бледо-жут; у течају од октобра до децембра 1948.

Б. — **Друго штампање** (са запетама иза речи »čitko« и »stana«). Текст српско-хрватски у латиници:

1 Б. са вредн. ознаком сликом **Маршала Тита**; боја слике и текста цигласта; папир жут — груб и светло-жут — гла-

дак; пуштане у течај од новембра 1948. до фебруара 1949.

2 Б. са вредн. ознаком **жетве**; боја слике и текста лукова, светла — тамна; папир жућкаст — бледо-жут; пуштана у течај од новембра 1948. до фебруара 1949.

3 Б. са вредн. ознаком **рибара**; боја слике и текста плава, са варијацијама: тамно-ултрамаринска, мутно — светло-плава; папир жућкаст — бледо-жут; у течају од новембра 1948. до фебруара 1949.

II ИЗДАЊЕ

1) Са текстом српским у ћирилици:

4. са вредн. ознаком сликом **Маршала Тита**; боја слике и текста јарко-црвена, са варијацијама: од јарко до светло црвене; папир жућкаст — бледо-жут, гладак; пуштана у течај од октобра до децембра 1949.

4 А. са вредн. ознаком као код 4.; боја слике и текста јарко-црвена, са варијацијама: смеђе-црвена до бледо-црвена, тамно мутно црвена, неранцасто-црвена до бледо-црвена; папир сивкаст; има коверата са пробојним тиском; са пропагандном паролом „Улажимо новац на штедну књижицу, навикавајмо се / на правилно располагање уштеђевинама”; пуштана у течај од јануара до марта 1950. Постоји са тиском целокупног текста са унутарње стране.

5 а. са вредн. ознаком **рудара**; боја слике и текста љубичаста, са варијацијама од тамно до светло плаво — лила-љубичасто; папир жућкаст гладак и сивкаст груб; пуштана у течај од фебруара до маја 1949.

5 б. са вредн. ознаком **рудара**; боја слике и текста љубичаста, са варијацијама лила до црвено-љубичаста; папир сивкаст, жућкаст, беличаст, груб — гладак; пуштана у течај од октобра до децембра 1949.

6. са вредн. ознаком **бербе грожђа**; боја слике и текста зелена; са варијацијама тамно до бледо зелена; папир жућкаст, сивкаст, гладак — груб; пуштана у течај од марта до маја 1949.

7. са вредн. ознаком **индустрије**; боја слике и текста плаво-зелена, са варијацијама од светло до тамно; папир жућкаст, сивкаст, гладак — груб; пуштана у течај од маја до августа 1949.

7 А. са вредн. ознаком и бојом као код 7.; папир жућкаст гладак; пуштана у течај у априлу 1950.; са паролом „И најмањим улозима на штедњу убрзавамо / извршење Петогодишњег плана”.

8. са вредн. ознаком **зидара**; боја слике и текста црвено-смеђа, са варијација-

ма: тамно-карминаста — бледа смеђе-црвена; пуштана у течај од јуна до октобра 1949.

8 А. са вредн. ознаком као код 8.; боја слике и текста смеђе-црвена, са варијацијама од тамније до светлије; папир сивкаст; са пропагандном паролом као код 4 А.; пуштана у течај фебруара / марта 1950. Постоји са тиском целокупног текста са унутарње стране.

9. са вредн. ознаком **рибара**; — . — ; — . — . — .

9 А. са вредн. ознаком као код 9.; боја слике и текста ултрамарин-плава, са нијансама: индиго, зеленкасто-плава, плаво-ултрамарин, тамно — бледо-ултрамарин; папир сивкаст гладак; са двема пропагандним пароланама: „Мали улози на штедњу — милијардске / суме за изградњу социјализма” и „Новац на штедној књижици твоја / је и општа корист”; пуштана у течај марта 1950.

2) Са текстом хрватским у латиници:

10. са вредн. ознаком сликом **Маршала Тита**; боја слике и текста јарко-црвена, са варијацијама мутна — светла, разливена; папир беличаст, жућкаст, сивкаст; пуштана у течај октобра / децембра 1949.

11 а. са вредн. ознаком **рудара**; боја слике и текста љубичаста, са варијацијама светла до тамна лила-љубичаста; папир жућкаст гладак, сивкаст груб; пуштана у течај фебруара / маја 1949.

11 б. — . —

12. са вредн. ознаком **бербе грожђа**; боја слике и текста зелена, са варијацијама од тамно до бледо зелене; папир жућкаст — сивкаст, гладак — груб; пуштана у течај марта / маја 1949.

13. са вредн. ознаком **индустрије**; боја слике и текста плаво-зелена, са варијацијама од јасне до мутне; папир жућкаст гладак, сивкаст груб; пуштана у течај маја / августа 1949.

14. са вредн. ознаком **зидара**; боја слике и текста црвено-смеђа, тамна до светле; папир жућкаст гладак — сивкаст груб; пуштана у течај јуна / октобра 1949.

3) Са текстом словеначким у латиници:

15. са вредн. ознаком сликом **Маршала Тита** боја слике и текста јарко-црвена, са нијансама од јарко до бледо црвене; папир жућкаст; пуштана у течај октобра / децембра 1949.

16 а. са вредн. ознаком **рудара**; боја слике и текста љубичаста; пуштана у течај фебруара / маја 1949.

16 б. са вредн. ознаком како код 16 а.; боја слике и текста љубичаста, са варијацијом црвено-љубичасте; папир жућ-

каст — сивкаст, груб — гладак; пуштана у течај октобра / децембра 1949.

17. са вредн. ознаком **бербе грожђа**; боја слике и текста зелена; — . —; — . —; пуштана у течај марта / маја 1949.

18. са вредн. ознаком **индустрије**; боја слике и текста плаво-зелена; — . —; пуштена у течај маја / августа 1949.

19. са вредн. ознаком **зидара**; боја слике и текста црвено-смеђа, са нијансама од тамне до светле; папир жућкаст гладак — сивкаст груб; пуштана у течај јуна / октобра 1949.

4) **Са македонским текстом у ћирици:**

20. са вредн. ознаком сликом **Маршала Тита** боја слике и текста јарко црвена; — . —; — . —

21 а. са вредн. ознаком **рудара**; боја слике и текста љубичаста, са варијацијама мутна лила-љубичаста (светла до тамне); — . —; пуштана у течај фебруара / маја 1949.

21 б. са вредн. ознаком као код 21 а.;

боја слике и текста љубичаста, црвено-љубичаста; папир жућкаст — сивкаст, груб — гладак; пуштана у течај октобра / децембра 1949. — Постоји са двоструким тиском.

22. са вредносном ознаком **бербе грожђа**; боја слике и текста зелена; — . —; — . —

23. са вредн. ознаком **индустрије**; боја слике и текста плаво-зелена; — . —; пуштена у течај маја / августа 1949.

23 А. са вредн. ознаком **индустрије**; боја слике и текста плаво-зелена; папир жућкаст — сивкаст, гладак — груб; пуштана у течај априла 1950.; са паролем „И со најмал влог на штедење го забрзаваме / извршувањето на Петгодишниот план”.

24. са вредн. ознаком **зидара**; боја слике светло-смеђа до смеђе-црвена (бледо до тамна); папир жућкаст гладак — сивкаст груб; пуштана у течај јуна / октобра 1949.

Напомена:

— . — значи да тога податка нема.

ТИХОМИР ДЕЉА

„SILOMBRA 1950“

Пред филателистички свет је изишао каталог за авионске марке СИЛОМБРА за 1950. годину. Издала га је француска трговачка кућа Жан Силомбра у Паризу. Ово је једини европски специјални каталог за авионске марке. Ван Европе постоји и чувени амерички каталог за авионске марке — Санабриа.

Разгледајући овај врло лепо уређен каталог, добија се утисак да је то каталог, који ће убрзо освојити већи круг скупљача авионских марака, јер овакав каталог привлачи свакога ко га узме у руке, пошто својом солидном обрадом и укусном штампом омогућава правилно обрађивање збирке и ствара задовољство ономе ко са њиме ради.

У каталогу није ништа пропуштено, што је у вези с авионском поштом. Можда би се чак уреднику овога каталога могла ставити замерка да је у обради авионских марака, отишао и даље него што би требало. Тако је н. пр. у каталог унео и оне емисије марака, које су биле првобитно штампане као авионске, али су после прештампане у друге сврхе и, после тога, нису више служиле за авионски

саобраћај. Или, унео је емисије марака, које су биле штампане у спомен аеромитинга, авионског фонда, авионске изложбе, неке јубиларне годишњице у вези с авијацијом и томе слично, — које су у ствари биле добротворне или спомен марке за редовну пошту, а не авионске. — Поред обраде оваквих емисија, које је узео у коло авионских марака, обрадио је и авионске марке издане од приватних авионских компанија, али искључиво оних, којима је држава дозволила организацију и пренос авионске поште, док остала приватна издања није узимао у обзир.

Скупљачи авионских марака свакако биће задовољни овим каталогом. Поред преимућства које овај каталог има за правилну обраду авионске збирке, пружа и могућност лаке контроле реткости авионских марака, пошто је издавач поред сваке емисије ставио и величину тиража, што је за скупљача важно, да би знао на које марке треба да обрати већу пажњу. С обзиром да се ови подаци ретко износе у другим светским каталозима марака, — ово даје овом каталогу предност над њима.

Што се тиче цена, оне нису каталошке, већ ефективне у француским францима.

Авионске марке Југославије и њених подручја у целости су обрађене. У погледу цена југословенски скупљачи могу бити задовољни, а ово је добар знак, јер показује да у свету постоји интересовање за наше авионске марке.

Наша земља је једна од ретких земаља, која издаје марке, које по својим мотивима, изради, умереном тиражу имају признање филателиста у целој свету. Аутентичност наших авионских марака није никада била доведена у питање, бар што се тиче редовних издања, а која првенствено и долазе у питање.

За наше филателисте биће интересантно шта је каталог Силомбра унео од наших марака и како их је оценио, те дајем овај преглед (узевши у обзир и бројеве Цумштајновог каталога за 1950. годину):

Бројеви каталога		Цене у франц. францима	
Цумштајн	СИЛОМБРА	Нове	Употребљене

ЈУГОСЛАВИЈА

313/317	1/5	300	175
334	6	150	125
373/380	7/14	652,50	652,50
387/390	15/18	275	275
460/461	19/20	800	800
464/467	21/24	300	300
584/559	25/36	300	—
598	37	120	—
Македон.	38/40	—	—
100-год.			
жел. блок	41/42	450	—

ХРВАТСКА ПОД ОКУПАЦИЈОМ

70/73	1/4	160	160
74A/74B		800	800

ЦРНА ГОРА

113/120	1/8	9.500	—
130	9	15	15
131/138A	16/17	11.000	—
131/138B	18/25	20.000	20.000
139/142A	26/29	16.000	16.000
143/146B	30/33	40.000	40.000
166/171	34/39	800	800
186/190	40/44	5.000	5.000

197/199	45/47	4.500	4.500
204/206	48/50	1.500	1.500
Југосла- вија			
стр. 478	51/54	2.000	2.000
25/28			

СРБИЈА ПОД ОКУПАЦИЈОМ

178/187	1/10	1.500	—
188/192	11/15	975	975
225/229	16/20	100	100

СЛОВЕНИЈА ПОД ОКУПАЦИЈОМ

стр. 445			
38/47	1/10	30.000	25.500
стр. 445			
65/68N	11/14	3.000	3.000
стр. 445			
65/68R	15/18	8.000	—
стр. 235			
21/28	19/26	1.500	—
стр. 236			
33/38	27/32	1.500	—
стр. 236			
39/44	33/38	1.500	—

СЛОБОДНА ТЕРИТОРИЈА ТРСТА —
ЗОНА А.

стр. 441			
43/50	1/8	132	102
стр. 930			
18/23	9/14	135	79,50
стр. 931			
44/49	15/20	275	240
стр. 930			
24/27	21/24	2.500	1.750
стр. 931			
66/68	25/27	350	—
—	28/31	277,50	185

V. U. J. A. ЗОНА В

стр. 932			
5/6	1/2	300	225
стр. 932			
8/14	3/9	850	—
—	10/16	1.200	—

КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ

БРОЈНО СТАЊЕ ИЗДАЊА ПОШТАНСКИХ МАРАКА У СВЕТУ У 1949 ГОДИНИ

У току 1949. године издата је свега 3021 поштанска марка на целом свету (изузев Кине и Индонезије) и то: у Европи 1151, у Азији 842, у Африци 321, у Америци 439 и у Океанији 233. По категоријама је издато: обичних поштанских марака 1044, комеморативних 1152, за ваздушну пошту 392, добротворних 214 и специјалних 219. Међу њима је са претиском 419 кодама.

(Из листа »International Stamp News«).

Е. А.

МЕЂУНАРОДНА ИЗЛОЖБА У ЛОНДОНУ

Међународна филателистичка изложба у Лондону, која ће се приредити у Grosvenor House, Park Lane W. 1 биће отворена 6. маја 1950. тачно на дан 110-годишњице издања прве марке у свету — прве марке од 1 пенија Вел. Британије. На овој филателистичкој манифестацији биће прикупљено више од пола милиона марака, сложених на 17693 листа подељених у 918 витрина. Глобална вредност изложених објеката оцењена је на више од 2, 500.000 фунти стерлинга.

Учествују 347 излагача из 27 разних земаља: Вел. Британије, Сједињених Америчких Држава, Белгије, Египта, Данске, Швајцарске, Норвешке, Јужне Африке, Канаде, Бразилије, Француске, Холандије, Португалије, Аргентине, Аустралије, Шведске, Ирске, Грчке, Израела, Кеније, Чехословачке, Финске, Немачке, Индије, Јамајке, Луксембурга и Уругваја.

Међу излагачима као најзначајније треба истаћи:

Краљеве изложбе са 48 листова, извађених из колекције краља Ђорђа V, од којих сваки садржи по један редак примерак из 48 првих колонија, које су издале марке, од Маурицијуса 1847. до Лабуана 1873. г.; 48 других листова из колекције краља Ђорђа VI, који садржавају марке енглеских колонија, које нису заступљене у претходној партији; на крају још 20 листова Велике Британије од 1849. до 1949. г. Већина ових листова није никада била излагана.

Управа пошта са ванредно богатим изложницама.

Краљевско филателистичко друштво (Royal Philatelic Society) са три збирке, најпотпуније познате збирке Натала, Невиса и Нијасе.

Изложба је отворена од 6. до 13. маја. За време изложбе биће продавани разни спомен-листови, коверте и пригодни жигови.

За спомен-листовете (издате у 200.000 комада) толико је пријављено поруџбина, да ће целокупно издање бити исцрпљено већ 6. маја.

(Из »L' Echo de la Timbrologie«).

А. П.

МАРКЕ ФРАНЦУСКИХ КОЛОНИЈА ЗА СВЕТСКИ ПОШТ. САВЕЗ

Најређа серија марака издатих у спомен 75-годишњице Светског Пошт. Савеза јесте алжирска, која се сада продаје пет пута скупље од номинале; за њом иде серија Монака, која иде по четири пута више од номинале. — Марке незупчане су непопуларне. — Од Француске Екваторијалне Африке употребљене марке су ретке, јер је први пакет са тим маркама пропао на путу. Марка С. Пијер и Микелон такође је врло ретка у употребљеном стању.

(Из часописа »Stamp Collecting«).

Е. А.

ЗАБРАЊЕН УВОЗ ПОШТАНСКИХ МАРАКА У БУГАРСКУ

Бугарска поштанска управа објавила је преко уреда Светског Пошт. Савеза у Берну да је према декрету министра спољне трговине и према прописима новог царинског закона забрањен сваки увоз поштанских марака. Сва писма, у којима се нађу марке, царински уреди ће запленити. Упозоравају се на ово сабирачи из Југославије. (Из „Филателије“).

У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ УКИНУТА ОГРАНИЧЕЊА УВОЗА И ИЗВОЗА ПОШТАНСКИХ МАРАКА

Филателистички биро главног равнаства у Преторији објавио је да су укинута сва ограничења у погледу увоза и извоза поштанских марака из Јужне Африке. Трговци и сабирачи упозорени су само на то, да им народна банка неће одобравати стране валуте за плаћање марака или дугова, који су настали из било какве филателистичке везе са иностранством. Једино се мора и надаље на прописаним тисканицама пријавити због евиденције извоз у земље изван стерлиншког блока. (Из „Филателије“).

„ДЕВИСОВ КУП” У ФИЛАТЕЛИЈИ

О 75-годишњици Светског Пошт. Савеза шпанска Генерална дирекција пошта решила је да оснује две награде, које ће делити сваке године. Те ће награде бити сваке године, 9. октобра, додељиване оним управама које буду у току те године издале две марке или две серије марака највишег уметничког квалитета. Ове марке биће изабране између поштанских марака послатих преко Светског Пошт. Са-

веза шпанској Дирекцији пошта између 1. јуна и 31. маја.

Прве награде су биле додељене за 1949. годину: једна Швајцарској за серију »Projuventute« 1949, а друга Ватикану за две марке за ваздушну пошту издате о 75-годишњици Светског Пошт. Савеза.

Награде се састоје из минијатурне репродукције у сребру двају шпанских бродова.

(Из »L' OFFICIEL DE LA PHILATÉLIE«).

НАШЕ МАРКЕ

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА 1 МАЈ 1950

Ове марке, чије смо излагање објавили у прошлом броју нашега листа, разаслате су свима поштама. За чланове С. Ф. С. одређене количине издаваће се преко пошта у седиштима подружница. Чланови управе одређени за пријем тих марака код пошта имају то учинити 30.

априла за све оне чланове, које је Савез примио за чланове до 31 марта закључно, односно према бројном стању чланова по подружницама на дан 1. IV. 1950., објављеном у бр. 4 нашег листа, и то: по две серије за одрасле чланове (т. ј. за редовне и ванредне), а по једну серију за омладинце.

ПОМЕРЕН ПРЕТИСАК НА МАРКАМА
ОД 2 ДИНАРА

Друг Цв. Стефановић поднео је франко марке од 2 дин. црвене боје са ликом Маршала Тита са претиском јако помакнутим у лево, тако да зупчање иде преко слова »У« у претиску, те се оно услед оштећења рупицама од зупчања скоро и не види; на свакој марци је најпре други

део од претиска »GOSLAVIJA«, па онда први део »FNR Ј«, којег нема на маркама у последњем вертикалном реду.

ПРЕТИСЦИ БЕЗ ПОЈЕДИНИХ СЛОВА

1) Омладинац С. Ф. Милинковић из Венчана поднео је једну марку из партизанске серије са новим претиском и промењеном вредношћу од 10/20 дин.; у претиску у речи »JUGOSLAVIJA« само су остали незнатни трагови од слова „Ј” и „Ј”, а и слово „V” је озго оштећено — скраћено.

2) Бран. Новаковић, члан београдског друштва „Врачар”, поднео је једну марку из партизанске серије са новим претиском и са промењеном вредношћу од 3/8 дин., неранцасте боје, на којој у претиску латиницом нема прва два слова »FN«. Марка је из последњег вертикалног реда.

МРЉА НА БРАДИ НА ЦРВЕНИМ МАРКАМА ОД 2 ДИН.

Живојин Живић из Пивница предложио нам је марке од 2 дин. у црвеној боји, са ликом Маршала Тита, на којима су на место беле површине у средини браде мрље црвене боје; оне не само да изгледају као ране на бради, него се због њих мења цео израз лица.

МЕШОВИТО ЗУПЧАЊЕ КОД МАРКЕ ПРЕДОКУПАЦИОНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Друг. Т. Белић из Београда нашао је једну марку од 2 дин. вишњеве боје са ликом краља Петра II. — већег формата — из редовног издања из 1939/40 године са мешовитим зупчањем.

Та марка има редовно зупчање чешљасто $12\frac{1}{2}$ са све четири стране, а његов примерак има са леве стране $11\frac{1}{2}$.

На поднесеном примерку јасно се види да је са те стране извршено линиско зупчање.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ S. T. T. — V. U. J. A. ЗА 1 МАЈ 1950.

У последњем моменту, без претходне објаве, сазнали смо за ово пригодно издање марака.

На дан 30. априла 1950 г. пуштена је у течај једна серија пригодних марака за прославу 1. маја 1950. за Слободну територију Трста; састоји се из две вредности: 3 дин. тамно-љубичаста и 10 дин. лиласто-црвена; облика су положеног правоугаоника, величине $35/24$ мм.; са сликом групе радника са алатом и заставом, а у позадини види се задржни дом у Бујама; у дну слике је натпис S. T. T. — V. U. J. A. — 1. V. 1950. Слике су код обе вредности истоветне. Гума бела. Зупчање чешљ. $12\frac{1}{2}$.

ИНТЕРЕСАНТНА ПОМЕРАЊА ЗУПЧАЊА

Инж. М. Вернер из Н. Сада поднео нам је ради приказа интересантна померања зупчања:

зупчања померен је на ниже и у десно, што је наступило услед померања табака при зупчању на више и у лево.

1) Код марака од 2 дин. црвене боје са сликом Маршала Тита (из серије изда-те 9. маја 1945.) доњи ред чешљастог

2) Код порто-марака из издања од 3. V. 1946. од 2 дин. плаве боје зупчање је јако померено, тако да вертикални ред

зубаца прелази преко леве „2” (ознаке вредности). Овако је прозупчан цео табак.

3) Код порто-марака из издања од 3. маја 1946. г. од 1 дин. неранцасте боје при извршењу чешљастог зупчања последњег реда померено је зупчање на десно и на ниже тако, да вертикални ред зубаца захвата чак и петокраку звезду.

4) Код партизанске серије од 1.— дин. зупчање је јако померено, тако да знатно засеца у слику друге марке. — Овако померање зупчања захвата цео табак.

НЕЗУПЧАНА МАРКА ОД 4 ДИН. ИЗ ИЗДАЊА ОД 14. V. 1945.

Инж. М. Вернер из Н. Сада поднео нам је ради приказа једну марку од 4

дин. тамно-плаву из серије од 14. маја 1945. г. са сликом Маршала Тита, код које је изостало зупчање са доње стране.

ПРЕОКРЕНУТИ ПРЕТИСАК НА МАРКИ ОД 3/12 ДИНАРА ПРОВИЗОРНОГ ИЗДАЊА

На стр. 121 „филателисте” (Бр. 4 из овог годишта) донели смо опис пронађене провизорне марке од 3/12 динара љубичасте боје са преокренутим претиском, коју је пронашао члан подружнице Београд друг Илић Љубивоје. — С обзиром да смо марку касно примили ради клиширања, слику исте доносимо тек данас, да би могли видети сви специјални сакупљачи ову велику реткост од које још није пронађен до данас дупликат.

ЈОШ ЈЕДНА РЕТКОСТ — ПРЕОКРЕНУТИ ПРЕТИСАК НА ПРОВИЗОРНОЈ МАРКИ ОД 3/8 ДИНАРА ИЗ ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ

Члан подружнице Београд, Љубивоје Илић доставио нам је још једну реткост, о којој се до данас није знало. — Ради се о марки из провизорне серије са претиском нове вредности 3/8 динара жуте боје (партизанка), на којој је претисак обрнут. — Марка је жигована жигом поште „Младеновац — 1. III. 50 — 10”.

Вероватно да се и у овом случају ради о уникату, насталом крпљењем табака, услед чега је код прештампавања основ-

том положају (наглавце). — Доносимо слику и ове реткости од које још нису пронашли дупликат.

них марака са новом вредноћом, случајно преокренуто улепљена марка прештампана са редовним претиском, али у обрну-

ПРЕОКРЕНУТИ ПРЕТИСАК НА МАРКИ ОД 16.— ДИНАРА ИЗ ПАРТИЗАН- СКЕ СЕРИЈЕ

На запребачкој пошти пронађен је табак марака од 16.— динара са преокренутим претиском ФНР ЈУГОСЛАВИЈА.

На жалост филателисти су касно открили ову реткост, тако да је пошта већину од ових марака утрошила за редовну франкатуру, те је преостало тек неколико непоништених комада.

М. В.

НАШЕ ЦЕЛИНЕ

НОВА ДОПИСНИЦА ЗА УНУТАРЊУ СЛУЖБУ

Пуштена је у течај нова дописница за унутарњи промет са вредносном ознаком — сликом Маршала Тита у униформи са капом, у плавој боји. Адресна страна подељена је на два дела двама вертикалним

ређен за адресу, поред ознаке са маршаловом сликом има између те ознаке и предвојне линије текст на српском, хрватском, македонском и француском језику у пет редова: ФНР ЈУГОСЛАВИЈА — FNR JUGOSLAVIJA / ДОПИСНИЦА — DOPISNICA / ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА / CARTE POSTALE / дин. 2 din. Испод

паралелним линијама, од којих је лева са горње стране краћа за десетак милиметара, а десна исто толико са доње стране. Леви део карте, без текста, захвата једну четвртину површине; десни, већи део, од-

тога текста и слике налазе се три тачкасте линије преко целе ширине адресног дела карте; испод њих, с десне стране, две краће, од којих је горња једноставна и врло дебела.

ЈОШ ЈЕДНА НОВА ДОПИСНИЦА ОД 2 ДИНАРА

Ових дана пуштена је у течај још једна нова дописница са сликом Маршала Тита и текстом у плавој боји. Текст и линије за адресу су исте као и на претходној дописници, само је слика Маршала Тита нова, разликује се од свих досадањих: у цивилу, без капе, са двојним оквиrom од танких црта; лик је крупнији од свих раније израђиваних ликова на картама за унутрашњи саобраћај.

НОВЕ КОВЕРТЕ СА ПАРОЛОМ

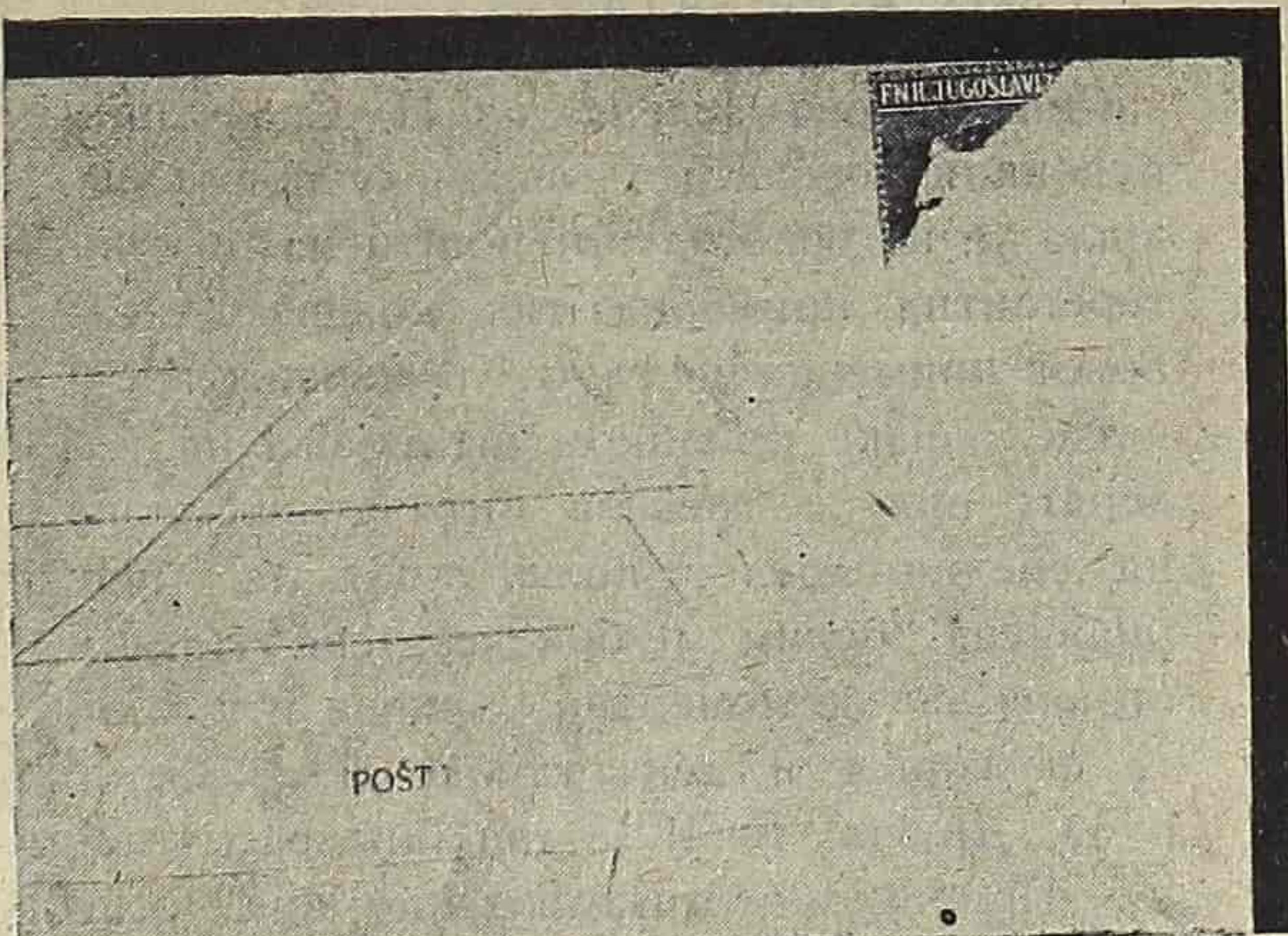
1) Коверта II. издања са вредносном ознаком индустрије, са текстом у ћирици на македонском језику, издата је са паролом „И со најмал влог на штедење го забрзаваме / извршувањето на Петгодишниот план“.

2) Коверта II. издања са вредносном ознаком индустрије, са текстом у ћирици на српском језику, издата је са паролом у два реда „И најмањим улозима на штедњу убрзавамо / извршење Петогодишњег плана“.

СЛИКА МАРШАЛА ТИТА БЕЛИМ ПРАМЕНОМ КОСЕ

На дописници пуштеној у течај 1. октобра 1949. са вредносном ознаком — сликом Маршала Тита у цивилу, у плавој боји, нађене су карте са једном белом мрљом, која се одваја од косе више чела и изгледа као одвојен бео прамен косе.

дара, обе у другом издању, са текстом у ћирици, са паролом, које су имале са унутарње стране целокупне отиске у боји, у којој су и на лицу штампане, т. ј. како целу адресну страну са вредносном ознаком, тако и текст са полеђине са паролом.

КОВЕРТА СА ДЕЛИМИЧНИМ ОТИСКОМ НА АДРЕСНОЈ СТРАНИ

Милан Гавриловић, члан СФС, дао нам је ради приказа једну коверту другог издања са вредносном ознаком сликом Маршала Тита, са хрватским текстом, на којој је на адресној страни отштампан само један мањи део слике на вредносној о-

ОТИСЦИ НА УНУТАРЊОЈ СТРАНИ КОВЕРАТА

Друг Ц. Ј. из Београда поднео нам је 2 коверте са вредносном ознаком: 1) сликом Маршала Тита и 2) са сликом зи-

знаци, један троугао са челом Маршала Тита и са горњим натписом у латиници без последњег А; нема ни једног мањег дела адресних линија, а од доњих адресних линија за ознаку места нема ни трага; од речи POŠTA нема последњег слова

А. При штампању ове коверте пао је био неки комад папира косо преко ње и примио на себе недостали део штампаног текста за ову коверту.

А. П.

ИНТЕРЕСАНТНОСТИ КОД АВИОН-СКИХ КОВЕРАТА

Синелчикова Јелена из Н. Сада прикуповини коверата за авионску пошту наишла је на новосадској пошти на два интересантна примерка тих коверата. Код првог примерка је случај померања вредносне ознаке приликом штампања на коверат; она је требала бити отштампана на средини белог поља, тако да буде оивичена белим рубом са све четири стране, али је померана на више и у лево, те са горње и леве стране нема белог руба. Други случај је још интересантнији. Приликом отштампавања вредносне ознаке коверат је преокренуто стављен у машину тако да је бело поље остало празно, док је слика са вредносном ознаком отштампана у доњем левом углу.

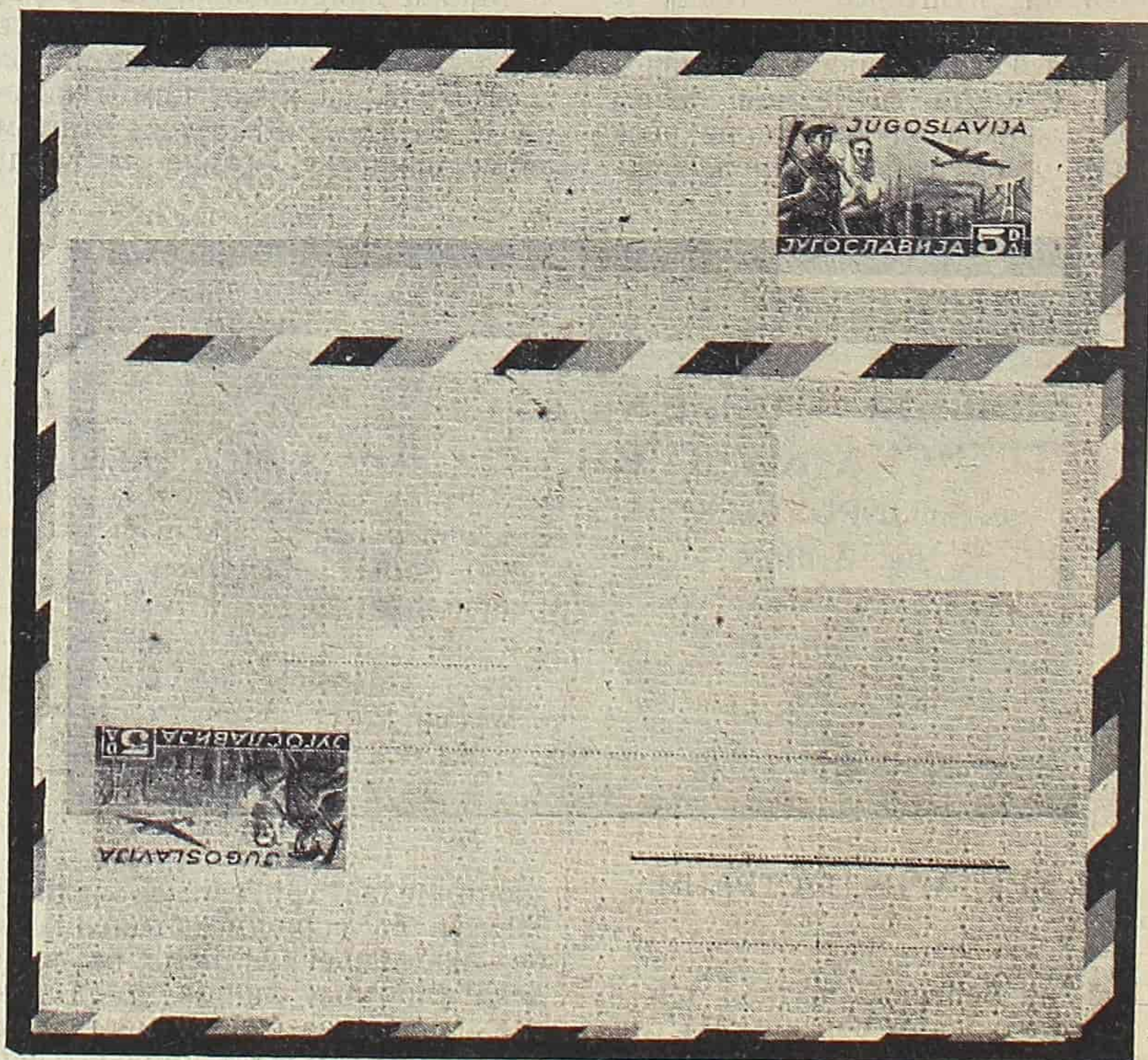
Наши пригодни жигови

НОВИ САД — КАМЕНИЦА

Инж. М. В. послао нам је пригодни жиг „Пионирске поште“ у Н. Саду од 1. маја 1950. г. Тога дана у Н. Саду није радила ниједна пошта; само је у Срем. Каменици била у раду новосадска „Пионирска пошта“, која је употребљавала

свој редован жиг у црној боји: једнокружан, пречника 30 мм., са натписима у кругу у гротеск-словима ПИОНИРСКА ПОШТА / НОВИ САД; у средини у једном реду је датум, а изнад њега је бројка 6.

NOVE MARKE

ANGOLA

Početak marta 1950. u spomen 80-godišnjice prve angolske marke izdat je jedan blok, sastavljen iz tri marke sa slikom prve marke, sa nastavkom ispod svake marke u vidu plaketice sa natpisom » I izložba filatelistička u Angoli«, sa jubilarnim godinama 1870 i 1950 i sa cenom; prva je od 50 s. zelena, druga od 1 A. crvena, treća od 4 A. crna; druga je prema prvoj i trećoj u izvrnutom položaju (tet-beš).

ARABIJA SAUDITSKA

U martu 1950., prilikom sporazuma sa Jemenom, izdate su dve marke za spomen na taj događaj; obe su sa istom slikom — sa grbovima Sauditske Arabije i Jemena, sa natpisima na tri jezika: arapskom, engleskom i francuskom: $\frac{1}{2}$ gr. crvenkasta i 3 gr. plava.

AUSTRALIJA

12. aprila 1950. puštena je u tečaj prva vrednost serije za redovnu upotrebu pošte sa novom slikom kralja Đorda VI u civilu: $2\frac{1}{2}$ p. crvena.

BRAZILIJA

27. februara 1950., o proslavi stogodišnjice od rođenja kardinala Joakima Arko-verde, prvog kardinala Južne Amerike, izdata je jedna spomen-marka od 60 c. crvena sa slikom kardinala.

BUGARSKA

U toku marta 1950. puštene su u tečaj još tri vrednosti iz serije maraka za redovnu upotrebu: 3 leva plavo-siva sa slikom teret. broda, 4 l. zelena sa slikom traktora i 5 l. crvena sa slikom traktora i vršalice. Izrađene u heliografiji u Sofiji.

VENECUELA

1) Početkom marta ove godine pušten je u tečaj treći deo serije izdate prilikom puštanja u slobodnu plovidbu broda »Venezuele« iz trgovačke flote, sa slikom samoga broda, sa datumom na slici marke 5 juli 1947, kada je ova serija trebala da bude puštena u tečaj, ali sa ovim zakašnjenjem zbog zadocenele isporuke Amerikan Bank Note Company, koja je te marke izrađivala:

a) spomen-marke za redovnu poštu, oblika položenog pravougaonika: 15 s. siva, 30 s. nerandžasta i 40 s. maslinasta,

b) za vazдушnu poštu, oblika uspravnog pravougaonika: 45 s. zelena, 75 s. plava i 5 bolivara crvena.

2) Početkom januara 1949. u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza bila je izdata jedna serija maraka za avionsku poštu, koja se sastojala iz 9 vrednosti: 5 s. smeđa, 10 s. zelena, 15 s. smeđa, 25 s. siva, 30 s. maslinasta, 50 s. crna, 60 s. plava, 90 s. crvena i 1 bol. ljubičasta.

GRČKA

1) 28. aprila 1950., u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza izdata je jedna marka od 1.000 drahmi u zelenoj bronzanoj boji sa slikom Praksitelovog Merkura, sa godinama 1874 i 1949 u vrhu slike; izrađena u Londonu; izdanje 5.000.000 kom.

2) 28. aprila 1950. za uspomenu na kritsku bitku izdata je jedna marka od 1.000 drahma plava, sa slikom kralja Đorda II u medaljonu u gornjem desnom uglu, sa zastavama savezničkih zemalja, koje su bile učestvovala u ovoj bitci, u levom gornjem uglu, a ispod njih slika ostrva Krita. I ova je marka izrađena u Londonu u 5.000.000 kom.

ITALIJA

12. aprila 1950. pojavila se na poštanskom šalteru jedna marka za 28. milanski sajam od 20 lira škrljasta sa slikom ulaza u sajmište, oblika položenog pravougaonika, izrađena u heliografiji, na papiru sa vodoznakom »krilatim točkom«.

JAPAN

1) 22. marta 1950., o 25 godišnjici japanskog radija izdata je jedna spomen-marka od 8 jena plava, sa slikom mikrofona iz 1925 i 1950 godine; izrađena u heliografiji u Štamparskom zavodu u Tokiju.

2) 25. marta 1950. izdata je treća marka iz serije japanskog intelektualca od 8 jena, sa slikom Soseki Natsume; i ova je marka izrađena u Tokiju.

KOREJA

1) Nedavno je izdata jedna serija franko-maraka sa različitim slikama: 2 vena škrljasta, sa slikom fabričkog radnika, 4 v. karminasta (sa slikom predsednika), 5 v. zelena (sa slikom pirinčane), 10 v. plavo-zelena (opservatorija u Kong-ju), 20 v. smeđa (ste-De), 30 v. plavo-zelena (neka biljka sa ko-

renom), 50 v. plavo-ljubičasta (pagoda) i 100 v. zeleno-maslinasta (pagoda).

2) 1. I. 1950. puštene su u tečaj dve marke sa istom alegoričnom slikom za spomen 50-godišnjice stupanja Koreje u Svet-ski Pošt. Savez: 15 v. zelena i 65 v. smeđa.

3) Krajem decembra 1949. godine stavljena je u tečaj jedna marka za vazдушnu poštu sa slikom aviona: 60 v. otvoreno-plava.

4) U martu 1950. u korist dece izdate su dve marke sa istom slikom — dečaka i devojčice: 15 v. maslinasta i 65 v. ljubičasta izradene u litografiji, na končastom papiru, sa vodoznakom.

KOLUMBIJA

Početkom decembra 1949. sa zakašnjenjem od godinu dana, izdate su 3 spomen marke o 50-godišnjici smrti inženjera Francisco Javter Cisneros; sve tri marke su sa istom njegovom slikom i sa istom vrednošću — 50 c., ali sa raznim bojama: smeđa i plava, lilasta i žuto-nerandžasta i zelena i ljubičasta.

KUBA

1. XII. 1949. izdata je jedna marka za prinudnu upotrebu, u korist borbe protiv tuberkuloze. Upotrebljavaće se do 31. I. 1950.: 1 centavo plava sa alegoričnom slikom.

MAĐARSKA

12. marta 1950. izdate su dve serije:

1) O 20-godišnjici mađarskog filatelističkog muzeja izdata je jedna komemorativna marka od 60 fil. siva i mrka sa slikom unutrašnjosti muzeja i jedna marka za vazдушnu poštu od 2 for. ljubičasta i žuta, sa slikom globusa sa avionom, diližansom i markama oko njega; izradene u heliografiji; izdato 80.000 serija.

2. Nova serija za redovnu upotrebu posvećena propagandi mađarskog petogodišnjeg plana sve su oblika položenog pravougona, sa velikom peticom u slici i sa legendom ÖTÉVES TERV (petogodišnji plan); sastoji se iz 14 raznih vrednosti: 8 fil. siva (mineri); 10 fil. crvena (visoke pećij); 12 fil. nerandžasta (električna fabrika); 20 fil. zelena (platnara); 30 fil. ljubičasta (fabrička kulturna grupa); 40 fil. mrko-siva (traktor); 60 fil. crvena (seoska kooperativa); 1 for. crno-ljubičasta na žutoj (transporti); 1,70 for. crvena na žutoj (u odmaralištu); 2 for. crvena na žutoj (vojska); 3 for. crno-plava na žutoj (brod i avion); 4 for. mrko-siva na žutoj (gajenje stoke); 5 for. ljubičasta na

žutoj (inženjer) i 10 for. mrka na žutoj (sportovi). Izradene u heliografiji u Budimpešti.

3. 4. aprila 1950., o petogodišnjici prispeća Crvene armije u Mađarsku, izdata je serija komemorativnih maraka sa istom slikom na svima markama ruskih vojnika sa mađarskom porodicom; oblik maraka položen pravougona sa prigodnim natpisom po ivici slike: 40 fil. siva, 60 fil. crvena, 1 for. plava i 2 for. smeđa. Izdato 80.000 serija; izradene u heliografiji.

MAROKO

11. aprila 1950. puštene su u tečaj:

1. Dobrotvorne marke sa doplatkom: 1+2 fr. crvena (čilimi); 2+5 fr. plavo-zelena (keramika); 3+7 fr. ljubičasta (povezivanje knjiga) i 5+10 fr. (kujundžiske tvornice). Sve su marke oblika uspravnog pravougona.

2. Marke za vazдушnu poštu: 5+5 fr. plava (severo-zapad), 6+2 fr. (severo-istok), 9+10 fr. ljubičasto-mrka (jugo-zapad), 15+25 fr. jasno smeđa (jugo-istok). Marke prikazuju kartu Maroka; oblika su položenog pravougona.

3. Dobrotvorni blok sastavljen od sve četiri marke »marokanske produkcije«, sa istim bojama (kao pod 1), poredane ovako:

1+2 fr.	3+7 fr.
2+5 fr.	5+10 fr.

4. Blok od maraka za vazдушnu poštu, poredanih tako da sačinjavaju celu kartu Maroka; sa markama istih boja kao pod 2):

5+5 fr.	9+16 fr.
6+9 fr.	15+25 fr.

MEKSIKO

Povodom povećanja poštanskih tarifa menjace se sve marke za redovnu i vazдушnu poštu. Početkom marta 1950. g. izdate su prve vrednosti:

1. Za redovnu poštu jedna marka od 20 s. plava sa slikom crkve u španskom stilu; izradena u heliografiji u Meksiku.

2. Za vazдушnu poštu jedna marka plavo-siva, oblika položenog pravougona, sa slikom igre »polumeseca«.

NOVA GVINEJA HOLANDSKA

Ova teritorija, odvojena od Indonezije, ostala je holandska kolonija i upotrebljavaće kolonijalne marke (holandske marke sa naročitim pretiscima ili natpisima).

Krajem meseca marta 1950. puštene su u tečaj prve vrednosti sa natpisom NIEUW GUINEA; izdato je 10 vrednosti: 1 s. siva, 2 s. nerandžasta, 2½ s. mrka 5 s. plava,

7½ s. smeđa, 10 s. lilasta, 15 s. čokoladasta, 20 s. plava, 25 s. crvena i 40 s. zelena. Prve šest imaju slike brojaka, a posljednje četiri sliku kraljice Julijane. Izrađene su u heliografiji u Holandiji.

PERU

U februaru 1950. g. izdata je jedna marka za obavezni doplatak za celokupnu unutarnju korespondenciju, u korist školskih kantina: 3 s. karminasta sa alegoričnom slikom. Izrađena u litografiji u Limi.

POLJSKA

1. Izdata je jedna propagandna marka, kojom je objavljen početak izvršenja šestogodišnjeg plana: 15 zloti, sa slikom seljaka i radnika i sa legendom na poljskom jeziku »Napred u borbu za šestogodišnji plan.« Izrađena u Krakovu.

2. Izdata je jedna marka propagandna u slavu rekonstrukcije Varšave: 5 zloti, sa slikom zidara. Štampa u ofsetu u Lodzu.

RIU-KIU

Krajem januara 1950. pojavile su se za ova japanska ostrva pod specijalnom američanskom kontrolom, a koja se nalaze na putu od Formoze za Japan:

1. Prva marka za ekspresna pisma od 5 jena plava sa slikom morskoga konja.

2. Prve tri marke za vazдушnu poštu, sve sa istom slikom, golubom koji leti iznad Riu-Kiu: 8 jena plava, 12 jena zelena i 16 jena crvena.

Sve su marke izrađene u tipografiji u Tokiju.

RUMUNIJA

Početak aprila 1950., o stogodišnjici od rođenja pesnika Jona Andresku, puštene su u tečaj 4 komemorativne poštanske marke: 5 leja maslinasta (sajam u Dragaici), 11 l. plava (slika Jona Andresku), 11 l. smeđa (seoski bunar). Prva i posljednja su oblika položenog, a druga i treća (koje su u stvari iste marke) uspravnog pravougaonika; treća je nezupčana, dok su ostale tri zupčane. Izrađene u Bukureštu u heliografiji na papiru sa vodoznakom.

S. S. S. R.

1. Krajem februara 1950., o 26-godišnjici od smrti Lenjinove, izdate su tri marke: 40 kop. zelena i smeđa (Lenjinova statua), 50 kop. smeđa, crvena i žuta (Lenjinov biro) i 1 rublja siva, zelena i plava (Lenjinov dom).

2. Početkom marta 1950., 30-godišnjici sovjetskog filma, izdata je samo jedna spomen marka od 25 kop. smeđa, sa slikom kinematografske sale. Na marci su jubilarne godine 1919 i 1949.

3. 8. marta 1950.: kao apel biračima za izbore od 12. marta 1950. za Vrhovni Sovjet izdate dve propagandne marke sa različitim slikama i sa prigodnim natpisima: 40 kop. zelena (žuta sa slikom nekog govornika i 1 r. sa slikom sovjetske palate.

4. 16. marta 1950.: u slavu pionira Pavlika Morozova i prilikom osvećenja spomenika podignutog u njegovu čast u Moskvi izdate su dve vrednosti sa istom slikom — Morozovljevom statuom: 40 kop. crna i crvena i 1 r. zelena i crvena.

5. 28. marta 1950. izdata je jedna serija propagandnih maraka za moskovske muzeje, sastavljena od 9 maraka od 40 kop. sa različitim sižeima: 1. zelena i mrka (Lenjinov centralni muzej), 2. crvenkasta, smeđa i zelena (Muzej revolucije), 3. zelena, crvena i plava (Galerija Trećakovskog), 4. smeđa, crvena i zelena (Istoriski muzej), 5. plava i zeleno-žuta (Politehnički muzej), 6. smeđa, crvena i zelena (Biološki muzej), 7. plava, žuta i siva (Muzej orijentalne kulture), 8. lilasta, žuta i zelena (Muzej slikarstva) i 9. crvena, žuta i plava (Zoološki muzej).

6. 1. aprila 1950., u čast Međunarodnog saveza sindikata poštara: 2 vrednosti sa istim sižeima: 40 kop. zelena-plava i 50 kop.

plava-zelena. Ove marke nose u natpisu datum «oktobar 1949», i ako su izdate u februaru 1950.

Sva su ova izdanja maraka izvršeni u heliografiji u Državnoj štampariji u Moskvi.

SAN MARINO

27. februara 1950. puštene su u tečaj dve nove vrednosti iz sadanje serije redovnih maraka, sa slikom San Marina: 20 lira smeđa i plava i 55 lira siva i plava. Izradene u heliografiji na papiru sa vodoznacima u Rimu.

SARSKA OBLAST

1. 3. aprila 1950. izdata je jedna marka sa slikom Petra Vusta od 15 fr. Izradena u heliografiji u Parizu u 509.000 kom.

2. Istog dana puštena je u tečaj jedna dobrotvorna marka sa doplatkom, u spomen Adolfa Kolptinga, »oca ugostiteljskih radnika«: 15+5 fr. crevena, sa slikom slavljenika. Izradene u heliografiji u Parizu.

3. Opet istoga dana puštene su u tečaj tri nove marke iz serije redovnih maraka, koje su u tečaju, sa različnim alegoriskim slikama: 5 fr. tamno-ljubičasta (industrija gvožđa), 10 fr. škriljasto-žuta (štampanje) i 15 fr. crvena (ugljenokopi). Izradene u heliografiji u Parizu.

TRIPOLITANIJA

6. II. 1950. puštene su u upotrebu marke Vel. Britanije sa slikom kralja Đorđa VI., sa pretskom »B. A./TRIPOLITANIA« i sa novim vrednostima: a) franko marke: 1 lira na $\frac{1}{2}$ p. zelena, 3 l. na $1\frac{1}{2}$ p. mrka, 5 lira na $2\frac{1}{2}$ p. plava, 6 l. na 3 p. ljubičasta, 10 l. na 5 p. smeđa, 12 l. na 6 p. lilasta, 18 l. na 9 p. maslinasta, 24 l. na 1/— mrka, 60 l. na $\frac{2}{6}$ zelena, 120 l. na 5/— crvena, 240 l. na 10/— plava; — b) porto marke: 1 l. na $\frac{1}{2}$ p. zelena, 2 l. na 1 p. crvena, 4 l. na 2 p. smeđa, 6 l. na 3 p. ljubičasta i 24 l. na 1/— plava.

TUNIS

1. II. 1950. puštena je u tečaj nova marka za vazдушnu poštu od 100 fr. crna i plava, sa slikom orla u letu.

URUGVAJ

U februaru 1950. izdate su nove marke:

1. Za redovnu poštu od 2 s. sepija, sa slikom Artigasa, sa osnovom slike u linijama. Izradena u litografiji u Montevideu.

2. Za poštanske pakete: u tipovima na 1945. godine, promenjene boje: 1 s. crvena

(univerzitet) i 2 s. plava (banka). Izradena u Montevideu u litografiji.

FINSKA

1. 9. I. 1950. puštene su u tečaj zbog promene poštanske tarife, šest novih vrednosti sa slikom finskog lava: 8 M. zelena, 9 M. nerandžasta, 10 M. mrka, 12 M. crvena, 15 M. ljubičasta i 20 M. plava.

2. 1. IV. 1950., na »dan marke u Finskoj« puštena je u tečaj serija dobrotvornih maraka za borbu protiv tuberkuloze, sa doplatkom, sa slikama raznog cveća: 5+2 M. zelena, 9+3 M. lilasta i 15+5 M. plava.

FRANCUSKA

16. I. 1950. izdata je jedna marka za vazдушnu poštu od 1000 fr. sivo-crna i ljubičasto-mrka na plavom papiru, sa motivima iz Pariza.

ČEHOSLOVAČKA

14. IV. 1950. izdate su dve komemorativne marke o 20-godišnjici smrti ruskog pesnika J. V. Majakovskog: 1,50 Kč. smeđa i 3 Kč. crvena.

ŠVAJCARSKA

16. I. 1950. izdata je marka za vazдушnu poštu sa motivima iz Pariza, od 1000 fr. sivo-crna i ljubičasto-mrka na plavom papiru.

1. II. 1950. puštene su u tečaj nove službene marke, izradene od maraka iz serija »tehnika« i »predeli« (30—70 gr.), istoriski motivi (80 gr.—2 fr.), simbolične slike (3,5 i 10 fr.):

a) Sa pretiskom »Officiel«: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70 rp.

b) Sa pretiskom u dva reda »NATIONS UNIES (OFFICE EUROPEEN)«: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90 rp., 1, 1.20, 1.50, 2, 3, 5, 10 fr.

c) Sa pretiskom u tri reda »BUREAU/INTERNATIONAL/DU TRAVAIL«: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70 rp.

d) Sa pretiskom u tri reda »BUREAU/INTERNATIONAL/D'EDUCATION«: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70 rp.

e) Sa pretiskom u tri reda »ORGANISATION/MONDIALE/DE LA SANTÉ«: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 rp., 1.20, 1.50, 3, 10 fr.

f) Sa pretiskom u četiri reda »ORGANISATION/INTERNATIONALE POUR/LES RÉFUGIÉS«: 5, 10, 20, 25, 40, 80 rp., 1, 2 fr.

ДРАГ. ЦОНИЋ

ПОПУЛАРИСАЊЕ ФИЛАТЕЛИЈЕ

Подружница Савеза филателиста у Лесковцу схватила је озбиљно свој задатак у раду на популарисању филателије, да би тим уједно популарисала сва наша велика збивања, која су овековечена на нашим маркама. У ту сврху, а истовремено узимајући учешћа у јавним манифестацијама у част избора за народне посланике, подружница је изложила сва издања марака ФНРЈ у излогу једне продавнице у главној улици. Ово излагање наишло је на врло живо интересовање грађанства, а нарочито омладине. Не само што је ово излагање претстављало једну интересантну новину за град, већ су многи грађани тада први пут видели неке марке наших издања, за које до тада уопште нису ни знали. Пропагандна моћ марке искоришћена је само онда, ако она прође кроз руке сваког потрошача, па чак и оног, који једанпут годишње пише писмо. Накладе марака морају бити толике, да их и најмање поште у земљи имају у довољним количинама, а нарочито марака пригодних издања, које увек имају свој на-

рочити значај и својим цртежима одређени пропагандни циљ. Широке народне масе могу преко марака бити упознате са збивањем око нас само ако те марке буду поштанске вредноснице широке потрошње. То доказује и интересовање и чуђење људи, који су посматрали изложене наше марке. Интересовање стога, што за многе међу њима у опште нису ни знали, нису их никада видели, нису за њих чули и никада их на своје писмо нису залепили. У том општем пропагандном циљу излагање марака имало је велики успех, а исто тако и у чисто филателистичком смислу. Већи прилив нових чланова, нарочито из редова омладине, јасно сведочи о том успеху.

Ово, тако рећи, пробно излагање са тако великим успехом дало је повода подружници да се позабави питањем приређивања једне филателистичке изложбе у циљу популарисања овог лепог и корисног спорта, а са тим и свега онога, што је цртежима наших марака обележено.

ОМЛАДИНСКА СТРАНА

ПОВЕЗИВАЊЕ ОМЛАДИНАЦА ИЗ РАЗНИХ ПОДРУЖНИЦА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА

Рад са омладинским секцијама филателистичких подружница треба да буде тачно одређен неким упутствима или прописима, који би репулисали рад са омладином тако да би он био користан и могао давати нове и солидне филателистичке кадрове. Између многих осталих видова рада у омладинским секцијама био би један и повезивање омладинаца из разних подружница нашег савеза путем дописивања, а затим на исти начин и повезивање са омладинцима осталих републиканских савеза. Овакво повезивање имало би неколико корисних страна. Међусобна размена марака учинила би, да омладинци лако и јефтино врше размену својих дупликата и попуњавају своје збирке. Како су омладинци махом ђаци, њихово дописивање свакако би додиривало и њихове ђачке и школске ствари, говорило о успеху у школи, тако да би једни на друге вршили благотворан утицај у том погледу. У писању о свом месту и месним приликама допринело би се упозна-

вању наших крајева и разних места. Међусобно дописивање, које би свакако обухватило цео ђачки и дечачки живот, додиривало би и питања школских ђачких организација — пионира и омладинаца, у ком би се случају не само упознавали са радом тих организација, него би се и многе корисне ствари преносиле из једног места у друго и тим утицало на још бољи и кориснији рад тих организација. На концу, сваки промишљени и организовани рад са омладином увек има позитивне резултате, па ти резултати не би изостали ни по горе изнетом виду рада, који је само један од многих корисних видова рада у омладинским секцијама.

Миодраг Б. Мрђа,

гимн.

члан омл. секције, Београд

ПОТРЕБА ОСНИВАЊА ФИЛАТЕЛИСТИЧКОГ ДРУШТВА У Т. УЖИЦУ

Титово Ужице је напредно место и филателија за њега није никаква новина. Филателистичка делатност датира још из раније, али се осетније развија после о-

слобођења, тако да данас у Ужицу има око 50 скупљача, старијих и омладинаца. Међутим, и поред оволиког броја скупљача не постоји код нас организовано филателистичко друштво, да би се осетила активнија филателистичка делатност. Мањи део наших филателиста учлањен је директно у Савез филателиста Србије, али ово овако организовање није послужило као основа за оснивање филателистичког друштва, и ако се о томе говори. У вези таквих разговора очекивала се акција од стране старијих другова, али су је ипак повели млађи. Омладинска акција за образовање филателистичког друштва

неће остати без успеха, ако наиђе на подршку и помоћ старијих другова. Исто се тако очекује и помоћ од стране Савеза, која би имала најефикасније дејство. У колико би очекивана помоћ од домаћих старијих филателиста, као и од Савеза била одмах пружена, и питање оснивања филателистичког друштва било би одмах решено. За саме филателисте ово би било корисно, исто тако и за филателију у опште, а и за само место била би добит, јер би се повећао број корисних друштвених организација.

Душан Лазаревић,
гимн.

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ОБАВЕШТЕЊЕ О РЕВИЗИЈИ ЧЛАНСТВА И ПРИЈЕМУ НОВИХ ЧЛАНОВА

Управни одбор Савеза Филателиста Србије донео је одлуку да сва друштва — подружнице изврше ревизију чланства. Сви досадашњи чланови попуниће нове приступнице — упитнике и предати их лично за то одређеном члану управе. На свакој приступници морају бити и потписи двојице чланова. Код омладинаца је довољна дозвола родитеља или старатеља, исписана на приступници. Омладинци морају предавати приступнице у присуству родитеља (старатеља).

Члан управе који прима приступнице треба да се упозна са филателистичким приликама подносиоца (знањем из филателије, величином збирке и др.).

Сваку приступницу ће управни одбор размотрити на својој седници. При оцењивању приступница треба водити рачуна:

а) да су приступнице тачно испуњене и да су дати подаци стварни;

б) утврдити да ли се именовани активно бави филателијом, да ли посећује друштвене састанке, дали и у колико врши размену марака, да ли купује савезни часопис и да ли учествује у раду друштва;

в) утврдити да ли именовани уредно плаћа чланарину, да ли уплаћује аванс за марке и да ли редовно подиже додељене му марке;

г) ако је уписано више чланова породице уписаног, испитати да ли сва та лица имају посебне збирке и да ли се активно баве филателијом.

Управни одбор подружнице — друштва може предложити Савезу брисање из чланства лица за која се утврди да не одговарају горњим условима.

Усвојене приступнице доставиће подружнице — друштва Савезу, који ће их по уношењу потребних података и овери вратити.

По извршеној ревизији приступнице подружница — друштво може одмах доставити Савезу имена и податке оних чланова, који желе размену са иностранством.

Пријем нових чланова врши се попуњавањем приступнице на начин како је напред наведено за ревизију чланова.

Одређени члан за пријем приступница провериће све податке у приступници од подносиоца и потписника приступнице. Сваком новом члану предложити његове дужности према Савезу, друштву: да посећује друштвене састанке, да учествује у раду друштва и да све своје пословање са друштвом обавља лично.

Ако је лице, које подноси приступницу, почетник у филателији, обратити пажњу на његов даљи рад, на уплаћивање и васпитање у филателији, те да се од њега створи исправан филателиста.

Усвојене приступнице достављати Савезу, који ће их, по уношењу потребних података и овери, вратити заједно са чланском картом.

ОБАВЕШТЕЊЕ О РАЗМЕНИ МАРАКА СА ИНОСТРАНСТВОМ

У вези наредбе о размени марака са иностранством Савез Филателиста Србије даје следеће обавештење:

Друштва — подружнице треба по извршеној ревизији чланства да доставе Савезу спискове својих чланова, који желе размену са иностранством. Спискови треба да садрже: број чланске карте, име и презиме, занимање и адресу.

Регистровани чланови могу своје пошиљке предавати лично, групно (т. ј. један за више њих) или поштом.

Пошиљке ће се предавати у Дирекцији „Југофилателија“, Палмотићева ул. 2, у приземљу, од улаза десно, у соби бр. 24, између 8 и 10 час. сваког дана.

Наведено време је уведено ради тога, да би се примљене пошиљке могле још истог дана експедовати.

Доносилац пошиљке добиће број, под којим је пошиљка примљена.

Свака пошиљка мора садржати приложен попис и обрачун марака према наведеним тач. III а), б), в) и г), а по каталогу „Југофилателије“.

У колико се по тач. III в) шаљу стране марке, њихов укупан износ може бити највише:

35 франака по каталогу ZUMSTEIN
2800 франака по каталогу YVERT
14 долара по каталогу SCOTT

сви каталози за 1950. годину.

За пошиљке, које се буду слале „Југофилателији“ поштом, треба тачно поступити по тач. VI Наредбе.

Препоручује се подружницама — друштвима да Наредбу и сва обавештења у взи са њом објављују на друштвеним састанцима и да препоруче онима који врше размену да се тачно придржавају издатих прописа, те да би на тај начин олакшали експедицију својих пошиљака, а у исто време да не би отежавали рад и стварали излишан посао „Југофилателији“.

ИЗ ПОДРУЖНИЦА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА ФИЛАТ. ДРУШТВА „САВА“

Према програму усвојеном за размену подружнице С. Ф. С. у Београду, одржана је оснивачка скупштина нове подружнице за III. рејон 2. априла 1950.

Скупштину је отворио друг Дим. Спајић и, по избору радног председништва, био је усвојен дневни ред: 1) План рада за 1950. годину; 2) Избор управних органа; 3) Одређивање чланарине за 1950. годину; 4) Давање имена друштва; 5) Питања и предлози.

По првој тачци упознао је друг Спајић присутне чланове са планом рада.

У управу су били изабрани, а на првој седници друштва одржаној 4. IV. 1950. конституисали су се:

Управни одбор: председник Тихомир Деља; потпредседник Димитрије Спајић; секретар Александар Милутиновић; благајник Љубивоје Милетић; за размену марака у земљи Чедомир Бранковић; за депозит (књигов.) Благоје Петровић; библиотекар Никола Стефановић; за растурање штампе Душан Ивковић; члан управе Душан Богдановић.

Надзорни одбор: председник Боривоје Бировљевић, чланови: Радослав Мајсторовић и Владимир Хорват.

Суд части: Претседник Васа Исаиловић, чланови: Милорад Бировљев и Драгољуб Тодосић.

Чланарина за идућу годину одређена је: за старије 10 дин., а за омладинце 5 дин. месечно, стим да се плаћа свака три месеца.

По 4. тачци дневног реда одређено је да се подружница назове ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО III. РЕЈОНА „САВА“.

По последњој тачци дневног реда другови су у дискусији изнели своја запажања, која су сматрали да ће ново основаном друштву претстављати сметњу у даљем раду (о просторијама за састанке, намештају и др.).

ПРВА СЕДНИЦА Ф. Д. „САВА“

На првој својој седници, на којој се конституисала управа, поред осталих редовних послова, председник Деља је упознао управу, да је од стране С. Ф. С. постављено питање ревизије чланства и о овој ревизији је говорио како би се она имала извршити; затим је усвојен председников предлог о установљењу картотеке — поименичних картона за вођење — уписивање положених депозита и чланарине.

Дан за састанке одређен је средом.

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА ФИЛАТЕЛИСТА IV. РЕЈОНА

Ова је скупштина одржана 2. априла 1950. Присутно је било 18 другова. Скупштину је отворио друг Раичевић; по избору радног председништва, записничара и оверача записника председавајући друг Марко Аврамовић предложио је дневни ред: 1) Реферат о плану рада за 1950. г.; 2) Избор управе; 3) Одређивање чланарине; 4) Одређивање имена; 5) Питања и предлози.

Друг Аврамовић прочитао је план рада:

1) Организационо учврстити управне органе подружнице и правилно организовати техничко пословање подружнице;

2) Спровести строгу ревизију чланства на тај начин, што ће у подружници остати само прави филателисти;

3) Приликом пријема нових чланова узети строг критеријум и примати у чланство само оне, који су филателисти или намеравају да се баве филателијом;

4) Нарочиту пажњу посветити стручном и идејном удзизању чланства, упознавајући их путем стручних и политичких предавања, као и путем курсева са филателијом и нашом социјалистичком стварношћу;

5) Посветити пажњу раду са омладинцима развијајући код њих љубав према филателији и упознавајући их са основним појмовима из филателије;

6) Помоћи члановима у размени и набавци марака, како у самој земљи, тако и у иностранству;

7) Успоставити чврћи контакт са осталим подружницама у Београду и унутрашњости у циљу измењивања и коришћења искустава на пољу филателије, као и са Савезом Ф. С.;

8) Провести агитацију код чланова у циљу већег куповања часописа „Филателисте” и сарађивања у истом;

9) Помоћи све акције, које у циљу унапређивања филателије буде предузимао С. Ф. С.;

10) Успоставити чврст контакт са фронтовским организацијама на рејону, као и са другим културним и фискултурним организацијама на рејону, пружајући им пуну помоћ.

У управу су изабрани:

У управни одбор: претседник Милош Аранђеловић, потпретседник Божићар Пашковић, секретар Михајло Богичевић, заменик секретара Илија Павичевић, благајник Коста Савичевић, заменик благајника Димитрије Јанићијевић, руководилац размене са иностранством Душан Пачић, руководилац размене са унутрашњошћу Момчило Шапоњић, руководилац омладинске секције Бранислав Новаковић.

У надзорни одбор: Марко Аврамовић, Клемент Рамадановић и Стева Чоловић.

За суд части: Александар Петровић, Милета Магарашевић и Јанко Мартиновић.

Чланарина је одређена: 10,— дин. за одрасле и 5,— дин. за омладинце.

По 4. тач. дневног реда решено је да подружница носи име ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО IV РЕЈОНА „ВРАЧАР”.

Друштвени састанци ће се одржавати сваке среде од 17 до 20 сати у простори-

јама библиотеке IV. рејона у згради Београдског драмског позоришта на II. спрату.

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА Ф. Д. „ЕВЖЕН ДЕРОКО”

Скупштину је отворио друг Пећинар и по избору записничара и оверача записника Пећинар предлаже дневни ред, који се усваја:

1) Реферат о реорганизацији досадашње подружнице и план рада;

2) Избор управе;

3) Разно.

По тач. 1. реферат о реорганизацији досадашње подружнице Београд подноси Пећинар; он износи да је предлог о реорганизацији потекао из два главна разлога: отежано техничко пословање услед великог броја чланова (преко 1200), што је условило могућност икаквог стручног и идејног рада и велики број фиктивних чланова. Да би се пословање уредило и окупили прави филателисти С. Ф. С. је стао на гледиште да се подела чланства изврши по рејонима. По завршеном реферату Пећинар предлаже да би задаци новог друштва требали да буду следећи:

а) да као друштвена организација успостави сарадњу са Нар. Фронтом, културно-просветним организацијама и народном омладином;

б) да предузме све потребне мере за брзо и лако обављање техничких и административних послова;

в) да изврши ревизију чланства и води контролу над уписом нових чланова;

г) да обухвати што више чланова на стручном и идејном раду на пропагирању филателије;

д) да организује правилан рад са омладином;

е) да развије што ширу размену како унутар друштва, тако и са иностранством.

Присутни усвајају предложени план у целини.

Затим је изабрана управа, која се конституисала овако:

Управни одбор: претседник Драгослав Стевановић, секретар Предраг Пећинар, благајник Милан Ж. Илић, зам. секретара Слободан Стефановић, референт за омлад. секцију Томислав Белић, културно-просветни референт Миљивој Ђирић, књижничар Драгољуб Теодосијевић, референт за размену са иностранством и унутар друштва Јован Величковић, заменик благајника Милош Поповић.

Надзорни одбор: Синиша Остојић, Милош Илић и Љубомир Маринковић.

Суд части: Милорад Ружић, Љубомир Цветковић и Драгослав Брадић.

Усваја се Пећинаров предлог о формирању једног секретаријата за VI рејон, који би предузео кораке за формирање новог друштва у том рејону и да у тај секретаријат уђу: Божа Видовић, Бранко Бојовић и Љубивоје Кузмановић.

Усваја се једногласно предлог да се подружница назове ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО „ЕВЖЕН ДЕРОКО“.

У погледу чланарине одређује се: да одрасли плаћају 10 + 10 дин., а омладинци 5 + 5 дин. месечно.

Време састанака: петком од 17 до 20 часова.

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА Ф. Д. II РЕЈОНА

Скупштина је одржана 31. марта 1950. у ул. Мајке Јевросиме бр. 42. Скупштину је отворио друг Драг. Раичевић; после кратког поздрава и избора радног претседништва, записничара и оверача записника претседавајући је предложио дневни ред, који је прихваћен; 1) реферат о значају формирања филат. друштва II рејона и постављање плана рада за 1950. годину; 2) Избор управних органа; 3) Одређивање друштвене чланарине за 1950. годину; 4) Одређивање имена друштву; 5) Питања и предлози.

По првој тачци поднео је реферат друг Раичевић, који је изложио значај оснивања филателистичког друштва као једног тела, око кога треба да се окупе сви филателисти са III рејона, истичући да је досадања подружница Београда била један гламазан апарат, кроз који се нису могли остварити прави филателистички циљеви, нарочито отклонити штетне последице, које су се кроз филателију појављивале.

Скупштина је усвојила план рада, исти који је усвојила и скупштина филателиста IV. рејона у десет тачака, а сем тога и

11) Заказати такмичење осталим филателистичким друштвима по свим питањима развоја како организационог, тако и стручног, идејног и т. д.

По 2. тачци друг Раичевић предложио је кандидатску листу за чланове управе, која је после извесне дискусије примљена. Изабрана управа се овако конституисала:

Управни одбор: претседник Драгољуб Раичевић, потпретседник Љубивоје Илић, I секретар Душан Димитријевић, II секретар Милош Мијатовић, III благајник Роман Петровић, III благајник Спасоје Барјактаровић, вођа омлад. секције Драгослав Раденковић, шеф размене са иностранством Михаило Јањић, шеф размене у земљи Бранко Мазаловић.

Надзорни одбор: Велибор Пешић, Милорад Капетановић и Александар Дедић.

Суд части: Живојин Милетић, Антоније Секељ и Цветко Јоановић.

Као помоћни члан за рад са омладинцима изабран је омладинац Стеван Јекић.

Пошто се филателисти са територије VII рејона привремено налазе у саставу друштва II рејона, за повереника филателиста са VII рејона, као помоћни члан Управног одбора, изабран је Михаило Ђорђевић, с тим да филателисте са VII рејона пораде на што скоријем формирању свога филат. друштва.

Чланарина је одређена за 1950. годину: за одрасле по 10 дин., а за омладинце по 5 дин. месечно, поред савезне чланарине. Чланарина ће се плаћати тромесечно.

Скупштина је донела одлуку да се друштво зове ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО II РЕЈОНА „АВАЛА“.

Присутних чланова је било 21.

У БЕОГРАДУ ЈЕ ОСНОВАНО ФИЛАТЕЛИСТ. ДРУШТВО „ЛОВРЕНЦ КОШИР“

У духу одлука Савеза Филателиста Србије о реорганизацији београдске подружнице и привођењу тих одлука у дело, филателисти V рејона одржали су 16. IV. 1950. оснивачку скупштину, на којој су основали своје филателистичко друштво. Ово је пето по реду филателистичко друштво у Београду, а носи име идејног творца поштанске марке, нашег земљака и Југословена Ловренца Кошира из Словеније. Ново основано филателистичко друштво „Ловренц Кошир“ прво је и једино друштво у нашој земљи са именом овог великог поштанског реформатора, који, и ако тада није био филателиста, несумњиво спада у историју филателије и у њој заузима врло видно место. И ако, можда, несвесно, идући за другим идејама, он је истовремено и зачетник филателије.

Оснивачка скупштина овог друштва одржана је у дотадањим подружничким просторијама и на њој је основаном друштву изабрана управа:

Управни одбор: претседник Борислав Ст. Мрђа, држ. служб.; потпретседник Драпутин Бачић, стаклорезац; секретар и евидентичар размене с иностранством Александар Стошић, студ. технике; зам. секретара и књижничар Србољуб Петковић, студ.; благајник Ђорђе Панић, држ. служб.; зам. благајника Јосип Жнидарчић, грађевинар; руководиоца клубске размене Павле Каћански, фризер; руководиоца омлад. секције Миљивоје Нинковић, служб. и Брана Павловић, служб.

Надзорни одбор: претседник Ђорђе Радуловић, стаклорезац, чланови: Владета Јокић, књиговођа и Зоран Милер, фоторепортер.

Суд части: претседник Франц Вадњал, службеник; чланови: Лазар Милосављевић, генерал у пенз. и Драгиша Петровић, пенз.

Друштво броји 77 редовних чланова, 78 омладинаца, укупно 155 чланова, који станују на територији V рејона, а сем тога је друштву припојен и изванбрај чланова СФС из унутрашњости.

Пошто друштво још нема свога локала за састанке, друштвени састанци ће се одржавати у досадашњој просторији бивше београдске подружнице, у ул. Маршала Тита бр. 28. Ти састанци ће се одржавати сваког петка од 17—20 часова. Састанцима ће присуствовати и омладинци од 17—19 часова, док друштво не реши питање своје просторије.

Друштво ће гајити и пропатирати чисту, аматерску филателију са настојањем, да она буде што кориснија по људско друштво у опште.

IZ NR HRVATSKE

U sezoni godišnjih skupština filatelističkih društava i njihovih saveza koje padaju skupština Filatelističkog Saveza Hrvatske, u prvoj četvrtini svake godine, u ovoj godini ostala je zapažena redovna godišnja koja je održana 2 aprila 1950 godine. Skupština je imala i jedan svečaniji, jubilarni karakter, jer je zabeležila desetogodišnjicu postojanja tog Saveza, kojeg već deset godina vodi i isti predsednik. Brojna poseta članstva, delegata društava i podružnica FSH kao i delegata ostalih republikanskih saveza, istakli su još više značaj ove skupštine, koja je ukaza na nov put i nove zadatke naše filatelije.

Svi republikanski savezi u zemlji bili su zastupljeni na skupštini preko svojih delegata, koji su bratskom Filatelističkom savezu Hrvatske doneli bratske pozdrave iz Skoplja, Beograda, Sarajeva i Ljubljane. Savez filatelista Srbije predstavljala su četiri delegata, drugovi inž. Aleksandar Petrović, Siniša Ostojić, Borislav Mrda i Predrag Pećinar. Filatelistički savez Makedonije poslao je tri delegata, drugove Svetolika Naumovskog, Ristu Elimova i Bogoja Bogojevskog. Delegati Saveza filatelista Bosne i Hercegovine bili su drugovi inž. Miljuš iz Banjaluke i Ibro Harašić iz Sarajeva, dok su filatelistički savez Slovenije predstavljali drugovi Dušan Gruden, Vlado Vrančić, Jože Vončina, Pavle Anderlič, Dr. Agte Lavrić i Dolfe Kopecki.

Skupštinu je otvorio i u ime upravnog odbora vodio drug Radoslav Horvat, predsednik Saveza. Pozdravivši predstavnike narodnih vlasti — Ministarstvo pošta i državnih filatelističkih ustanova, zatim delegate društava i saveza, kao i sve ostale prisutne, drug Horvat je u svome govoru tumačio shvatanja Saveza odnosno ovogodišnjeg rada u duhu potreba jednog novog društva, koje se formira, u duhu novih pogleda i u duhu

traženja stvarnosti naše današnjice i neminovnog zbivanja kao posledice narodnooslobodilačke borbe. Zatim, preko izveštaja sekretara, blagajnika i nadzornog odbora, uprava Saveza je položila članstvu račune o svom radu u minuloj godini, koji je bio i koristan i plodan. Svi su izveštaji primljeni bez primedbi, a zatim se razvila diskusija po tim izveštajima i iznošena mišljenja i predlozi društava i podružnica po pitanju rešavanja izvesnih filatelističkih problema. Između ostalog i na ovoj je skupštini dodirnuo pitanje o otežanoj razmeni sa inostranstvom usled malih »sledovanja«, koja ometaju i razradenije prikupljanje maraka svoje zemlje. Problemi omladinskih sekcija takode su bili tema diskusije. Deo vremena oduzela je nepotrebna diskusija o pokušaju sakupljača taksenih maraka, da i taksene marke stave u okvir filatelije.

Taksena marka u opšte nije objekat interesovanja filatelista i pretstavlja objekat interesovanja sasvim posebne grupe kolekcionara. To što su one po svom obliku i izgledu sasvim nalik na marke, pa čak imaju i ime marka, to još uvek nije razlog da uđu u okvir filatelije. Sakupljači raznih etiketa, koje su svemu sličie markama, sem namene, takode bi mogli postaviti isto traženje. Mnogi filatelisti se bave i drugim granama kolekcionarstva, pa i skupljanjem taksenih maraka, ali je to još manje razlog da se taksene marke smatraju filatelističkim objektom. Delegat filatelističkog društva iz Pule, drug Stevan Stojnić, definišući šta je objekat filatelije, sasvim je ispravno branio filateliju od mešanja sa nekim, na oko sličnim granama kolekcionarstva. I ostali diskutanti su delili isto mišljenje po ovom pitanju.

Po datoj razrešnici staroj upravi i izvršenoj diskusiji po izveštajima, pristupljeno je izboru nove uprave. Predlog za novu upravu podneo je delegat Filatelističkog društva iz Dubrovnika, koji je jednoglasno

rimljen. Po tome predlogu u novu upravu saveza izabrani su:

Upravni odbor: predsednik Radoslav Horvat, direktor nakladnog zavoda Jugoslovenske Akademije; I potpredsednik, potpukovnik Rudolf Adamik; II potpredsednik, Milivoj Šomodić, penzioner; sekretar, Jakov Martak, profesor; zamenik sekretara, Janko Lukačić, in. drž. žitnog fonda; blagajnik i glavar razmene, Karlo Brkljačić, penzioner; zamenik blagajnika, Franja Ivkanec, knjigovoda Uniona; knjižničar, kapetan Stjepan Ipoec; čuvar zbirke, inž. Vladimir Flek; urednik saveznih edicija, Dragan Novak; članovi: Dragutin Brus, služb. Komiteta za vanjsku trgovinu; Miško Butorac, čin. Direkcije p.t.t.; Vojislav Džepina, drž. služb.; Ivan Jakoplić, fotograf; Dr. Vladimir Jambrišak, pravni referent »Slobode«; Zvonimir Kreljus, knjigovoda tvornice cementa; Franjo Knez, zastupnik t. t. »Kopaonik«; Karlo Mac, čin. drž. železnica; Ivan Širotković, čin. Direkcije p. t. t.; Mato Šarić, čin. Direkcije p. t. t.

U nadzorni odbor izabrani su: predsednik, inž. Dragutin Mandl, služb. »ZET«-a; članovi: Josip Meniga, direktor »Hromosa«; Dr. Đuro Vranešić, čin. Direkcije p. t. t.

U časni sud su izabrani: predsednik, Dragutin Maras, čin. »Jabuke«; članovi: inž. Dragutin Marjanović, direktor »Save«; Rudolf Markus, drž. činovnik; Bogdan Romanić, penzioner.

U okviru proslave desetogodišnjice postojanja FSH, otvorena je istog dana izložba Saveza, koja zasluhuje da se na nju osvrnemo posebno i opširnije.

Primeran red i dostojanstvenost skupštine ostavili su na prisutne najlepši utisak. Sem toga, i skupština i izložba pružile su mnogo pouka, kojima se mogu koristiti ostali mlađi savezi. Delegati tih saveza obogaćeni novim iskustvima stečenim za vreme kratkotrajnog boravka u Zagrebu, zadovoljni su se vratili, da ih prenesu i primene u radu svojih saveza.

U večer istog dana, u hotelu »Esplanad« priređen je banket gostima, koji je dopunio lep i iskren prijem delegata i jasno govorio o gostoljubivosti naših zagrebačkih drugova.

Bor. St. Mrda

POČASNI ČLANOVI FILATELISTIČKOG SAVEZA SLOVENIJE

Za zasluge za našu filateliju u opšte, a posebno za razvoj i organizaciju filatelije u Sloveniji Filatelistički savez Slovenije izabrao je za svoje počasne članove drugove Radoslava Horvata, predsednika Filatelističkog saveza Hrvatske i Dragana Novaka, urednika »Filatelije« i ostalih saveznih edicija. Ovaj lep gest Filatelističkog saveza Slovenije rečito kazuje da taj savez ume, zna i želi da ceni zasluge radnika na filatelističkom polju. To dokazuje i sam izbor počasnih članova, pri čemu nije pogrešio. Čestitanje drugovima Novaku i Horvatu, ali čestitanje zasluhuje i Filatelistički savez Slovenije, koji ovim izborom dobija za svoje počasne članove dva naša poznata i neumorna filatelistička radnika.

B. M.

IZ N. P. МАКЕДОНИЈЕ

ОСНОВАНА ЈЕ ПОДРУЖНИЦА У Т. ВЕЛЕСУ

Двадесет дана после оснивања Филателистичког савеза Македоније у Скопљу појавила се подружница у Т. Велесу. Оснивачка скупштина је одржана 19. фебруара о. г.

Ова подружница је постојала и за време бугарске окупације, само, разуме се, њен живот није био тако активан и број чланова тако велики, какав је данас. Тадашња подружница бројала је само 14 чланова, пошто по уставу софиског савеза могла је да постоји подружница свугде онде, где има најмање 7 чланова. Садашња пак наша подружница броји 48 чланова, од којих су 14 омладинци.

Састав управе је следећи:

Управни одбор: председник подружни-

це Христов Стојан, професор, потпредседник Алчев Благој, техн. секретар Г. Н. одбора, секретар Кожаров Димко, служб. при О. Н. О., благајник Ташев Христо, учитељ, шеф размене Хаџи Петрушев Пенчо, служб. предузећа »Караорман«, књијжничар Петровски Петре, наставник гимназије, шеф омладинске секције Ивчев Трајко, ђак гимназије и члан управе Нешов Киро, управник поште.

Надзорни одбор: председник Игњатов Иванчо, служб. »ОКОПС«, чланови: Цураков Никола, кројач и Мајсторов Илија, наставник гимн.

Суд части: председник Гајдов Славчо, грађ. служб., чланови: Поп Андов Киро, службеник финанс. отс. Г. Н. О. и Влачев Љубомир, радник поргуланске фабрике »Вила Зора«.

Састанци подружнице се одржавају уторником увече, а адреса подружнице је Железничка ул. бр. 2.

Проф. Ст. Христо

ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА

ФИЛАТЕЛИЈА — Загреб, Орган Филателистичког савеза Хрватске у бр. 3 за март 1950. г. доноси:

Нова издања марака ФНР Југославије. — Драган Новак: Локална издања за Задар 1943 год. — Живко Голубовић: Још неколико ријечи о пулском издању с претиском „Истра“. — Борба против рака на маркама. — Особине наших марака. — Пригодни жигови старе Југославије. — Нове марке, — Амо тамо по филателији. — Из филателистичког живота Југославије. — филателистичке изложбе и приредбе. — Савез филателиста Босне и Херцеговине. — Из филателистичке праксе. — Библиографија. — Друштвене вијести. — Разне вијести. — Црна листа. — Огласи.

„Филателија“ излази једанпут месечно у Загребу. Цена овом броју је 20 динара. Часопис се наручује на адресу: Управа „Филателије“, Загреб, Медулићева ул. 3.

РЕПУБЛИКА — Београд, недељни политички лист у бројевима за април, у својој сталној филателистичкој рубрици, доноси:

Бр. 231 — Пригодни жиг изложбе. — Годишња скупштина Савеза Филателиста Србије. — Преокренути претисак код вредности од 3 на 12 дин. — Разлике у боји штампаних марака на ковертима. — Образована је прва подружница Савеза филателиста Македоније. — Наш нови пригодни жиг.

Бр. 232 — Нове марке: 1 мај 1950. — Добротворне марке Црвеног Крста за зону Б — СТТ. — Прикључење филателиста из Црне Горе Савезу филателиста Босне и Херцеговине.

Бр. 233 — Изложба марака Филателистичког савеза Хрватске. — Оснивање нових филателистичких друштава у Београду. — Нове књиге и листови: „Филателиста“ — Београд.

Бр. 234 — Бор. Ст. Мрђа: Размена марака са иностранством.

ТОВАРИШ — Љубљана, недељни илустровани лист са сталном филателистичком рубриком, у својим бројевима за април доноси:

Бр. 13 — Изложба у Загребу. — Годишње скупштине. — Стручна штампа: „Филателија“ — Загреб.

NOVA FILATELIJA — Ljubljana, organ Filatelističkog saveza Slovenije u br. 3 za mart donosi:

Makso Sikošek: Filatelisti spomini. — Kako smo potegnili Nemce. — O prvi klasični znamki. — Pavle Anderlič: Osnovni pojmi filatelije. — Inž. Tulij Budau: Borimo se protiponarejevalcem. — Dr. Anton Lavrič: Borba protijetiki na znamkah. — Pavle Anderlič: Poštni žigi n apodročju Slovenije. — Pokusni tiski iza časa nemške zasedbe. — Pred 75-obljetnico rojstva Ivana Cankarja. — Nove znamke drugod. — Humor v filateliji. — Objave biroja za filatelijo. — Nove znamke v svetu.

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

1. маја 1950

	Редовни Омлад. Свега	
АПАТИН	46	6 52
БЕОГРАД	802	372 1174
ВАН ПОДРУЖНИЦА	140	32 172
БЕЧЕЈ	20	5 25
БОР	24	8 32
ВАЉЕВО	63	48 111
ВРШАЦ	101	33 134
ЗАЈЕЧАР	25	8 33
ЗЕМУН	53	79 132
ЗРЕЊАНИН	70	4 74
КИКИНДА	55	29 84
КУЛА	22	24 46
ЛЕСКОВАЦ	35	17 52
НИШ	38	2 40
НОВИ КНЕЖЕВАЦ	20	2 22
НОВИ САД	198	50 248
ОЦАЦИ	28	2 30
ПАНЧЕВО	74	16 90
ПИВНИЦЕ	17	11 28
ПОЖАРЕВАЦ	27	19 46
СЕНТА	24	5 29
СОМБОР	63	28 91
СРЕМ. МИТРОВИЦА	34	29 63
СУБОТИЦА	182	28 210
ТОПЧИДЕР	31	3 34
ЦРВЕНКА	25	3 28
СВЕГА:	2217	863 3080

РАЗМЕНА ПОШТАНСКИХ МАРАКА СА ИНОСТРАНСТВОМ

(Из „Службеног листа ФНРЈ” бр. 26 од 8. IV. 1950.)

У вези члана 18 става 1 Уредбе о контроли извоза и увоза („Службени лист ФНРЈ” број 10 и 90 из 1948 год.), а у циљу унапређења и правилног развоја филателије, издајемо

НАРЕДБУ

о начину филателистичке размене поштанских марака са иностранством

I. Чланови филателистичких савеза у Федеративној Народној Републици Југославији — филателисти, које су савези регистровали код Министарства пошта ФНРЈ — Бироа за филателију, као размењиваче марака са иностранством, могу размењивати поштанске марке у филателистичке сврхе са иностранством по прописима ове наредбе.

II. Сваки филателиста из тач. I ове наредбе може сваком поједином кореспонденту у иностранству послати месечно само по једну пошиљку марака.

III. Једна пошиљка може да садржи следеће врсте и количине непоништених односно поништених марака:

а) марака ФНРЈ које су у течају — до две серије с тим да њихова укупна номинална вредност не може прећи износ од 100.— динара;

б) марака ФНРЈ које више нису у течају у вредности до 300.— динара, рачунајући вредност марака по продајним ценама Предузећа за промет марака „Југофилателија”;

в) осталих марака у вредности до 700.— динара, рачунајући вредност марака по продајним ценама Предузећа за промет марака „Југофилателија”;

г) марака номиналне вредности (количинске — масенваре) у количини до 100 комада, а у укупној вредности до 10.— динара рачунајући вредност марака по откупним ценама Предузећа за промет марака „Југофилателија”.

Количина марака из тач. б) и в) не може прећи 100 комада.

IV. Под маркама у течају подразумевају се како редовне франко марке, тако и авионске, пригодне, порто, службене и доплатне марке.

V. Марке ФНРЈ у течају не могу се кореспондентима у иностранству слати пре истека три месеца од дана пуштања марака у течај.

VI. Упућивање пошиљака са маркама кореспондентима у иностранству може се вршити једино преко Предузећа за промет марака „Југофилателија” у Београду.

Филателиста је дужан да пошиљку са маркама достави у затвореној коверти, у којој ће се налазити други отворен кове-

рат са маркама прописно франкиран и адресован на иностраног кореспондента.

Уз сваку пошиљку мора се приложити попис и обрачун марака.

VII. Пошиљка која буде садржавала већу количину или већу вредност марака од оних предвиђених у тач. III ове наредбе, или недовољну адресу иностраног кореспондента и пошиљаоца, као и она пошиљка која није прописно франкирана, вратиће се пошиљаоцу о његовом трошку.

VIII. Ко размењује поштанске марке са иностранством противно прописима ове наредбе одговараће за прекршај из члана 15 тачке 4 Уредбе о контроли извоза и увоза.

IX. Ступањем на снагу ове наредбе престају важити сви прописи о размени поштанских марака са иностранством у филателистичке сврхе, у колико су у супротности са њеним одредбама.

X. Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ”.

М. бр. 9097 Министар пошта ФНРЈ
1 априла 1950 г. Заим Шарац, с. р.
Београд

Министар спољне трговине ФНРЈ
Милентије Поповић, с. р.

ОДГОВОР НА ПИТАЊА НАШИХ ЧИТАЛАЦА

Ђ. Л. Вршац.

Питање: Какве је боје претисак на марци за ваздушну пошту од 20 л. / 5 л. Демократске Федеративне Југославије, привременог издања за Црну Гору од 7. III. 1945.

У загребачкој „ФИЛАТЕЛИЈИ” бр. 1—9 за 1945. годину, на стр. 7 стоји код ове марке „модри претисак”.

У Вакановићевом „ФИЛАТЕЛИСТИЧКОМ ВЈЕСНИКУ” бр. 3—12 за 1945. годину, на стр. 38 наведен је црвен претисак.

У „СПЕЦИЈАЛНОМ КАТАЛОГУ МАРАКА Ф. Н. Р. ЈУГОСЛАВИЈЕ”, одштампаном у „Филателији” бр. 11 за 1947. г., као и у засебно издатом II. издању за 1948. годину, на стр. 25 наведено је да је претисак **црвен**.

Као што је и сам Ђ. Л. нашао, у каталогу Цумштајновом и у „КАТАЛОГУ МАРАКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА” за 1950. г. стоји да је овај претисак **црвен**.

Један наш члан из Београда има ову марку са плавим претиском.

Нама изгледа да је тачно да је тај претисак **плав** (модар), али немамо никаквих званичних података, да бисмо могли са сигурношћу то тврдити. Умолићемо уредништво „Специјалног каталога” да нас оно о овоме обавести, па ћемо се понова на ову ствар вратити.